КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Архітектурний
(факультет)
Дизайну
(назва кафедри)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

на тему:

Принципи формування предметно-просторового середовища виховних установ для неповнолітніх засуджених

Семенець Юлія Валеріївна
(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю)

Київ 2022 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
Архітектурний факультет
_____Дизайну_____
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_Третяк Ю. В._____
„___” _____20___ року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО АТЕСТАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР
___Принципи формування предметно-просторового середовища виховних установ для неповнолітніх засуджених
_____
(назва)

Виконав студент(ка) групи ___ДН-61_____
_____022 – Дизайн_____
(спеціальність)
Середовищний і промисловий дизайн_____
(спеціалізація)
_____Семенець Юлія Валеріївна_____
(прізвище, ім’я та по батькові повністю)

Керівник:____Третяк Ю.В._____
(прізвище, ініціали,)
_____
(вчене звання, науковий ступінь)
Ідентичність підтверджую

Київ 2022 р.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Факультет: __архітектурний_____
Кафедра:____Дизайну_____
Освітній рівень: «магістр за ОПП»
Спеціальність:_____022 «Дизайн»_____
Спеціалізація:_____Середовищний і промисловий дизайн_____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____

„___”_____2022 року

З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ АТЕСТАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

_____Семенець Юлія Валеріївна_____

_____

(прізвище, ім’я та по батькові студента)

1. Тема роботи _ Принципи формування предметно-просторового середовища виховних установ для неповнолітніх засуджених_____

_____

_____

затверджена наказом ректора КНУБА № 1484/2 від «04»10 2022 року

2. Керівник роботи

_____Третяк Юлія Вікторівна, д. арх..,проф._____

(прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання студентом роботи до захисту_____

4. Зміст пояснювальної записки за розділами:

Р. 1.__ Передумови і стан досліджуванності проблеми_____

Р. 2.__Закономірності формування предметно-просторового середовища виховних установ неповнолітніх засуджених_____

Р. 3._Засоби та прийоми дизайну предметно-просторового середовища виховних центрів для неповнолітніх (на прикладі в центрі в м. Київ)_____

Р. 4._Умеблювання та обладнання інтер’єрів виховних центрів для неповнолітніх _____

Р. 5._____

5. Графічний матеріал за розділами

Р. 1._____

Р. 2._____

Р. 3._____

Р. 4._____

Р. 5._____

7. Календарний план виконання роботи: а) наукова частина; б) практична частина.

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Реферат, Клаузура.	1.10.22
Розділ 1. Ескіз-ідея проєкту.	21.10.22
Розділ 2 (2, 3). Робочий ескіз.	14.11.22
Розділ 3 (4). Проєкт.	12.12.22
Розділ 5.	
Остаточне оформлення роботи	16.12.22
Направлення роботи на рецензування, перевірку на плагіат	13.12.22
Попередній захист роботи на кафедрі	16.12.22

8. Консультанти розділів атестаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірив	
		дата	підпис
Розділ 1.	Третяк Ю.В.		
Розділ 2.	Третяк Ю.В.		
Розділ 3.	Третяк Ю.В.		
Розділ 4.	Третяк Ю.В.		
Розділ 5			

9. Дата видачі завдання _____

Зав. Кафедри	_____	Третяк Ю.В.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Керівник	_____	Третяк Ю.В.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Студент	_____	_____
	(підпис)	(прізвище та ініціали)

1. ЗМІСТ

ВСТУП 7

РОЗДІЛ І. ПЕРЕДУМОВИ І СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ

1.1. Становлення і розвиток середовища виправних центрів для неповнолітніх засуджених в Україні.

1.2. Закордонний та український досвід проектування предметно-просторового середовища центрів ювенальної пробації.

1.3. Нормативна база проектування інтер'єрів та обладнання.

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ ІІ. ЗАКОНОМІРНОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ВИХОВНИХ УСТАНОВ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗАСУДЖЕНИХ

2.1. Чинники та вимоги формування виправних центрів для підлітків.

2.2. Вплив предметно-просторового середовища на виховання підлітків.

2.3. Принципи формування інтер'єрів і обладнання приміщень виховних центрів для неповнолітніх правопорушників.

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ ІІІ. ЗАСОБИ ТА ПРИЙОМИ ДИЗАЙНУ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ВИХОВНИХ ЦЕНТРІВ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ (НА ПРИКЛАДІ ЦЕНТРУ В М. КИЇВ).

3.1. Планувальне рішення інтер'єрів виправної психологічно-реабілітаційної установи

3.2. Композиційне рішення та просторове планування

3.3 Колірне рішення та оздоблювальні матеріали.

Висновки до **ІІІ** розділу.

РОЗДІЛ ІV. УМЕБЛЮВАННЯ ТА ОБЛАДНАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ВИХОВНИХ ЦЕНТРІВ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ.

4.1 Функціональне, конструктивне, ергономічне та об'ємно-просторове рішення

4.2 Деталі та вузли.

Висновки до **IV** розділу.

Загальний висновок

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ВСТУП

Кримінальне-виконавче законодавство України передбачає порядок, умови виконання та відбування кримінальних покарань. Метою є виправлення асоціальної поведінки і ресоціалізація порушників, котрі мають конфлікти з законом. Але особлива увага має бути зосереджена на неповнолітніх як на особливо вразливій за ознакою віку частині населення - адже держава має забезпечити гуманне ставлення *до них*, враховуючи вікові потреби.

За статистикою генеральної прокуратури України, більшість підлітків, позбавлених волі, не мають достатнього батьківського піклування. На меті подібних закладів, окрім виправної роботи – має надзвичайно високу роль мати навчально-виховна частина, аби використати переваги віку та надолужити недоліки виховання та відсутності науково-просвітницької діяльності, яка в благополучних сім'ях зазвичай проводиться з дитинства.

Виходячи із зазначеного, можна стверджувати, що неповнолітні засуджені – це вразлива частина населення країни, яка потребує захисту, допомоги та підтримки з боку державних органів і суспільства.

Наразі чітко простежується період динамічних змін у розвитку системи Державної кримінально-виконавчої служби України. Ще з 2008 держава активно почала працювати над програмою реформування Державної кримінально-виконавчої служби України. За указом №401/2008 було схвалено нову концепцію, завдяки якій з'являється можливість зменшення на третину кількості осіб, які відбувають покарання в закладах позбавлення волі. У концепції розглядається питання про необхідність створення нових моделей виправних установ, опираючись на позитивний досвід в європейських державах.

З 2017 року запроваджено нову виконавчу систему, яка базується на соціальній адаптації неповнолітніх злочинців без обмеження свободи.

Важливим фактором позитивних змін буде зменшення кількісного складу вихованців в закладах позбавлення волі. Для України даний досвід є маловивченим, тому важливо проаналізувати дане питання.

Статистика на сьогодні по закладам для неповнолітніх правопорушників:

В Україні наразі функціонують 14 кримінально-виправних центрів для неповнолітніх правопорушників. Такі заклади відкрили у Дніпрі, Кривому Розі, Запоріжжі, Мелітополі, Маріуполі, Києві, Житомирі, Львові, Рівному, Одесі, Миколаєві, Харкові, Кропивницькому, Полтаві.

За статистичними даними з 2019 по 2020 рік через нову виконавчу систему пройшло 107941 осіб, які відбували кримінальне покарання, без позбавлення волі. Повторні злочини під час відбування покарання вчинили лише 1249 осіб (1,4%).

Центри подібного типу мають відповідати ряду вимог, особливо вимогам по реабілітації і вихованню. На сьогодні в розвинених країнах, а останнім часом і в нашій країні, для цього створюються центри ресоціалізації, де вирішуються питання створення умов свідомого відновлення засудженого в соціальному статусі та повернення його до статусу повноправного члена суспільства. Таких людей, якщо вони не несуть серйозної загрози суспільству, не позбавляють волі, але вони мають відвідувати відповідні соціально реабілітаційні заклади. Ці заклади, стосовно інтер'єру, повинні відповідати деяким особливим критеріям. У підлітків сприйняття оточення інше, на відміну від дорослих. Вони інакше сприймають предмети, форми, кольори, світло, що їх оточують. Тому приміщення будівель, в яких вони будуть проходити реабілітацію, повинні створюватись з урахуванням вікових особливостей. В повній мірі принципи дизайну інтер’єру закладів соціальної реабілітації підлітків досі не досліджувались в нашій країні, тому виникає потреба їх аналізу.

Окрім того, актуальність даної тематики зростатиме у післявоєнний період. Через тисячі залишених будинків, автомобілів, незареєстрованної зброї кримінальна ситуація буде однією з головних тем денного порядку.

Постановка проблеми для даного дослідження.

Розглядається необхідність постановки проблеми, пов’язаної з дослідженням предметно-просторового середовища для неповнолітніх злочинців. А саме:

- проблеми осучаснення пенітенціарної системи України;
- вплив соціально-економічних факторів на формування нових установ;
- відсутність чіткої нормативної бази проектування виправних центрів;
- вплив предметно-просторового середовища на емоційно-психологічний стан підлітка;
- зростання злочинності, як наслідок війни.

Об'єктом дослідження є інтер'єри виправних закладів для неповнолітніх.

Предметом дослідження є принципи формування інтер'єрів виховних центрів для неповнолітніх правопорушників.

Методи дослідження.

Для проведення наукового дослідження в галузі дизайну інтер'єру та аналітики обладнання виховних закладів застосовуються методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, аналізу літературних джерел; графоаналітичного аналізу; якісного і кількісного аналізу стану та динаміки розвитку; факторного аналізу; аналізу сучасних підходів; соціально-економічного аналізу, композиційного аналізу.

Науковою новизною даного дослідження виступає:

вперше розроблені рекомендації по створенню предметно-просторового середовища з гуманними умовами для тимчасового перебування неповнолітніх, що мають проблеми з законом.

Розширено і поглиблено поняття про особливості проектування інтер'єрів та обладнання приміщень різного призначення виправних закладів, а також про визначення чинників та вимог формування внутрішнього середовища будівель виховних центрів відповідно до міжнародних стандартів.

Вдосконалено уявлення про характерні особливості проектування виправних закладів для неповнолітніх злочинців.

Мета даної дипломної роботи полягає у визначенні принципів дизайну інтер'єрів сучасних закладів для виховання і ресоціалізації неповнолітніх злочинців; у впровадженні вищезазначених принципів в розробку дизайн-проекту інтер'єрів та обладнання приміщень центру для неповнолітніх осіб, які потребують ресоціалізації.

Завданнями роботи виступають:

- вивчення і аналіз теоретичних джерел з проблем проектування інтер'єрів та предметного середовища для ресоціалізації неповнолітніх злочинців;
- вивчення і аналіз вітчизняного та закордонного досвіду архітектурного проектування будівель закладів для неповнолітніх злочинців та дизайнерського вирішення їх інтер'єрів;

- Виявлення закономірностей формування інтер’єрів, умеблювання і обладнання приміщень для перебування і ресоціалізації неповнолітних засуджених;

- Визначення принципів формування інтер’єрного і предметного середовища для цих закладів;

- Формування дизайн-концепції інтер’єрного простору для неповнолітніх засуджених;

- виконання проекту інтер'єрів та обладнання приміщень Центру для неповнолітніх засуджених в м. Київ, ґрунтуючись на чинному законодавстві, з урахуванням розроблених дизайн-принципів.

За заданою умовою, об’єкт призначений для соціально проблемних підлітків 14-18 років, тому проект необхідно розробляти враховуючи існуючі вікові особливості.

Для підлітка тривале перебування на одному місці в приміщенні може швидко набриднути, це може загрожувати якісному проходженню програми соціальної реабілітації, тому треба забезпечити приміщення різними зонами для занять та відпочинку. Дизайн також повинен мати на увазі вирішення стильового оформлення, що може як негативно, так і позитивно впливати на психологічний та емоційний стан правопорушника.

Практичне значення роботи.

Дослідження, приведене в роботі, зумовлює теоретичне та практичне їх застосування в галузі проектування інтер’єрів та обладнання виправних і адаптивних центрів для неповнолітніх правопорушників. Використання результатів дослідження полягає у рекомендаціях по створенню гармонійного предметного середовища, що найбільше задовольняє моральну та фізичну потребу молодої людини, воля якої є обмеженою.

Склад і обсяг роботи

Дипломна магістерська робота складається з теоретичної частини, включаючи вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, ілюстративну частину.

РОЗДІЛ І. ПЕРЕДУМОВИ І СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ

1.1. Становлення і розвиток виправних центрів для неповнолітніх засуджених в Україні.

В багатьох країнах незалежно від економічного та політичного статусу, злочинності приділяють значну увагу. Важливим завданням кожної з держав є забезпечення безпеки суспільного устрою. За останні десятиліття відбувся перегляд цілей покарання, впровадили нові реформи пенітенціарної системи, що посприяло зрушитись з місця застарілій системі.

Останнім часом злочинність «помолодшала», що викликає занепокоєння міжнародної спільноти [1]. Підлітковий вік у біології та психофізіології вважають критичним, адже чутливі підлітки, знаходяться на певній фазі розвитку, коли зовнішні чи/та внутрішні чинники мають вагомий вплив, який може призвести до незворотних наслідків [2].

Як зазначає вчений Ю.М. Антонян, більшість неповнолітніх злочинців не отримували достатньої батьківської уваги, знаходились в постійних гострих конфліктах, мали стикатись з постійною агресією і жорстокістю. Перебуваючи в таких умовах, на відміну від звичайних, ризик підлітка до вчинення правопорушень вищий у 4-9 разів [3].

Знижується самоповага підлітка через пережиті життєві невдачі, несправедливість, що стає передумовою до скоєння злочину.

Вчасне втручання спеціальних установ спрямованих на перевиховання та ресоціалізацію, призведе до зниженню злочинності, кількості ув'язнених в колоніях, а також, призведе до позитивного економічного ефекту.

Питанням щодо перевиховання та ресоціалізації неповнолітніх засуджених приділяли увагу такі автори: Ю.В. Третяк І.П. Башкатова, В.Г. Деєва, І.Д. Зверєва, А.С. Макаренко, Н.Ю. Максимова, В.М. Оржеховська, В.М. Синьов, А.І. Ушатіков, М.М. Фіцула. В цих роботах були окреслені найбільш актуальні питання та напрямки досліджень стосовно виправних закладів для неповнолітніх дітей. Дана тематика розповсюджена серед багатьох наук. Зокрема, можна виділити дослідження юриспруденції, психології, педагогіки тощо. Стосовно архітектурних досліджень, на відповідну тематику за різними джерелами, а саме, матеріалами конференцій, ресурсами з інтернету, дисертаціями тощо, приділяється не значна увага.

Науковці вивчали досвід правоохоронних, виконавчих та партійних органів у ліквідації безпритульності та дитячої злочинності. Особливо активно досліджували участь органів державної безпеки у боротьбі з

безпритульністю, у створенні дитячих спеціальних виховних закладі

Рис.1.1 Заклад позбавлення волі в СРСР [https://www.google.com/url?sa=i&url=]

В СРСР створювали виправні заклади з метою “перевиховання” неповнолітніх злочинців. Однак, діюча пенітенціарна система перетворилась на покарання ув’язнених.

Також, здійснювалась експлуатація неповнолітніх. Наявність відділення постачання та збуту та фінансово-планове відділення у складі Відділу трудових колоній для неповнолітніх СРСР свідчить про участь дитячих виробничих майстерень у промисловому виробництві [5]. Таким чином, головний принцип — бути самоокупним — поширювався і на дитячі заклади. В таких умовах важко уявити дотримання техніки безпеки, матеріально-технічного забезпечення тощо.

Принцип такої системи виконання покарань, зазнав низку критики з боку міжнародних, вітчизняних правозахисних організацій, громадськості, а також державних органів.

Рис.1.2 Інтер’єр колонії в СРСР [https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Foren.aif.ru%2Fsocie]

За радянські часи, головною метою закладів було забезпечити мінімально допустимі умови для проживання, облаштування не було якісним. Матеріали та обладнання безумовно обиралися примітивної форми та довговічні за строком служби.

Інтер’єри вітчизняних дитячих закладів, значно відрізнявся від закордонних аналогів. В більшості випадків ліжка були виконані з металевих труб, місце для зберігання речей був невеликий стільчик, або тумбочка. Розпис на стінах прикрашав кімнату. Кольори переважно були коричневих відтінків. Простір заповнювали щільно, залишали мінімально допустимі проходи для переміщення. Освітлення було центрованим, відсутність додаткових приладів значно знижувало якість

функціональності приміщення. Забезпеченням приладами освітлення та тепла було гострим питанням, адже недофінансування заважало процесу.

Постійна невизначеність подальшого розвитку системи соціального перевиховання дітей та відсутність повноцінного фінансування відповідних закладів сформували утопічну ситуацію щодо розвитку дизайну інтер'єру в даних установах.

Були серйозні прогалини та проблеми в сфері дизайну інтер'єру до моменту динамічних змін саме в політичній стратегії країни по даному питанню. Пенітенціарна система, що була сформована ще за часів Радянського Союзу не мала корінних змін і в незалежній Україні. Та, наразі простежується впровадження нової системи. Активні державні перетворення почали створювати попит і на соціальний дизайн.

Якщо порівнювати минулу систему і нинішню, можна виявити значні зміни. Як зазначав перший заступник голови Державного департаменту України з питань виконання покарань Микола Ільтяй, в 2008 році майже 70% засуджених вели асоціальний спосіб життя, 24% не працювали і не вчилися, 22% – сироти. Ці діти не мали батьківського піклування, турботи, впливу.

Тобто, якщо б вчасно було втручання спеціальних установ, таких наслідків можна було б уникнути. [6]

З 2017 року Україна впроваджує досвід заходу з гуманізації пенітенціарної системи і відбування покарань без обмеження свободи. Такий принцип було запозичено з закордонного досвіду. Аналізуючи статистику можна зауважити, що такий метод свідчить про його високу ефективність, на відміну від в'язниць, які часто пригнічують і погіршують стан вихованців. Соціальний психолог Крейг Хейні підтверджує: "Мало для кого досвід в'язниці проходить безвісти і не змінює психіку". [7]

Рис.1.3 Центр з соціальної адаптації відкритого типу [https://www.ukrgasbank.com/ru/news/10985denis_chernyshov_v_voprosah_kreditovaniya_agrariev_ukrgazbank_vsegda_nahodit_s_nimi_kompromiss]

Ефективність пробації.

Закордонний досвід доводить ефективність даної системи. Метод за яким за нетяжкі злочини відбування покарання змінюється на перевиховання, без обмеження свободи. Звісно, такий метод використовують у разі, якщо вихованець не становлять значної небезпеки для суспільства. Тобто, така система призводить до значної користі для суспільства та держави. За статистикою Ради Європи, було виявлено, що понад 90 відсотків осіб, котрі пройшли подібну програму, змогли стати повноцінними членами суспільства, вони більше не скоювали повторних правопорушень. Таким чином, повернення в суспільство вихованих, незіпсованих тюремною субкультурою громадян є корисним для держави.

Тож, залишається розвивати дану систему та встановлювати нові центри, котрі можуть вплинути позитивно на підростаюче покоління.

Офіційна статистика мінюсту України свідчить, що лише 1,44 відсотка звільнених з ув'язнення з випробувальним терміном осіб вчинили повторні правопорушення. Цей низький показник вважається головною ознакою ефективності роботи пенітенціарної системи. Водночас, пробація дозволяє заощаджувати значні кошти. "Згідно зі світовим досвідом, на один долар, витрачений на пробацію, ми б витрачали десять доларів на інфраструктуру з утримання злочинців в неволі", – сказав в інтерв'ю заступник міністра юстиції з пенітенціарної системи Денис Чернишов. [8]

Особливості утримання засуджених в середовищі центрів ресоціалізації також можуть бути розглянуті декількома шляхами.

У визначенні ресоціалізації важливо розрізняти слово "ре" і слово латинського походження "соціалізація", що означає: перетворення людини на частину суспільства, процес набуття певних знань, систему норм і цінностей певними людьми, що дозволяє їй або йому стати повноправним членом суспільства. [52]

Виправити і перевиховати злочинця - означає здійснити глибинну особистісну його перебудову, змінити особистісну спрямованість, сформувати новий соціально адаптований стиль його життєдіяльності. У випадку підлітків це набагато простіше, оскільки особистість ще не сформована, а вкорінених звичок та патернів поведінки не існує.

Процес перевиховання, як правило, ділиться на три етапи. Перший етап – адаптаційний, коли вихованець переживає та усвідомлює своє становище, має усвідомити свою майбутню поведінку та вибрати, яким шляхом він рухатиметься далі. За вдалому педагогічному підході виникає бажання переосмислення власних вчинків, зміна патернів поведінки, подальша трансформація особистості.

Другий етап – виправний, коли вихованець прямо став на шлях до виправлення. Він позитивно і без коливань сприймає спрямовані на нього виховні заходи, приймає активну участь у різних видах діяльності. Він зацікавлений в зміні свого становища та положення, позитивно націлений на майбутнє.

На третьому етапі становлення, коли засуджений доводить свою позитивну поведінку та прямі наміри до перевиховання, у підлітка поглиблюється сформована свідомість, закріплюються нові поведінкові звички, розширюються можливості для перевиховання та подальшої адаптації назад в здорове суспільство.

Таким чином, стадійність процесів виправлення напряму корелює з ідеями прогресивних систем відбуття покарань, що стимулює процес перевиховання, наслідує всім найбільш вдалим психологічним системам та закріплює перевірені психологами системи виправлення.

Програми, як правило, розробляються на основі поточного розуміння динамічних факторів ризику, пов’язаних із типом злочинності, типових потреб правопорушників і проблем, з якими вони стикаються після звільнення. Програми відрізняються залежно від факторів утримання, фактору скоєного злочину, психологічного портрету порушника та соціальної інтеграції, на які вони спрямовані.

Ефективні програми, як правило, зосереджуються на низці динамічних факторів ризику та викликів або потреб правопорушників, які потребують уваги, щоб підготувати правопорушника до звільнення та успішної реінтеграції. Програми для дорослих можуть бути добровільними, проте в такому випадку велика кількість правопорушників не беруть у них участь і згодом їх випускають у суспільство без будь-якої попередньої підготовки до звільнення. Рішення щодо умовно-дострокового звільнення та інших часто ґрунтуються на тому, чи брав правопорушник

участь у програмах, розроблених для задоволення деяких його/її криміногенних потреб чи інших проблем.

Але в випадку неповнолітніх такі програми мають можливість бути впровадженими напряму в систему психологічної реабілітації, тож порушник одразу має змогу розуміти, що він матиме робити поза центром після відбуття покарання та які саме зусилля має прикласти для того, щоб вирушити назад в суспільство з навичками для повноцінного життя та без бажання порушувати закон знов.

1.2. Закордонний та вітчизняний досвід проектування предметно-просторового середовища центрів ювенальної пробації.

З метою удосконалення системи виправлення та соціалізації неповнолітніх дітей слід розглянути зарубіжний досвід з цього питання.

Аналіз досвіду Польщі

Судові провадження у справах неповнолітніх в Польщі проводяться сімейним судом, а не кримінальним. В Польщі присутні Районні центри, котрі допомагають сім’ям. Такі заклади існують для надання всілякої допомоги – психологічної, соціальної, фінансової і т.д. Головною метою таких центрів являється те, щоб діти не потрапляли в піклувальні установи. Подібні центри допомагають у кризових ситуаціях, здійснюють нагляд над сім'ями, які мають складні життєві обставини.

Існують декілька типів виправних установ:

- молодіжні центри з соціальної адаптації – відкритого типу; напіввідкритого типу;
- закритого типу;
- з посиленим виховним наглядом. [9]

Соціальні центри за інтер'єром схожі на навчальні заклади. Головним оснащенням є інтерактивні дошки, місце для сидіння, столи.

Заклад забезпечується зонами для спілкування, розваг, місцем очікування, ресепшеном, зонами для релаксацій та медитацій. Такі інтер'єри виконують в світлих тонах з яскравими акцентами. Створюється атмосфера затишку. Такий центр відвідують по декілька годин на добу, після повертаються додому, тому місцем для сну, їжі заклад не забезпечують. У випадку неможливості проживання дитини в сім'ї, вона може бути передана у прийомну сім'ю або іншу установу, при цьому вона у відповідній установі не проходить навчання, а відвідує звичайний навчальний заклад, отримуючи в установі додаткові послуги з ресоціалізації. [10]

Рис.1.4. Центр соціалізації людей

Аналіз досвіду Нідерландів

Кримінальне законодавство щодо неповнолітніх у Нідерландах дещо відрізняється. Покарання для неповнолітніх можуть бути такі, як:

- догана (застереження);
- штраф;
- направлення у виправну школу;
- у виключних випадках — позбавлення свободи.

В політиці Нідерландів турбота про дітей «групи ризику» широко охоплена діяльністю добровільних дитячих організацій опіки, а Уряд виконує субсидіарні функції. Діти віком до дванадцяти років, які вчиняють злочинне діяння, не можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності. В такому випадку поліція може проводити спілкування з батьками або направляти дитину до бюро по догляду за молоддю.

Порядок проходження програми відповідає розладу поведінки або браку навичок у молодої людини. Існує ряд стандартних,

національних програм, наприклад, спрямованих на навчання соціальним навичкам (SOVA). Такі програми проходять у формі тренінгу, де молода людина дізнається, як взаємодіяти з іншими людьми і як, наприклад, не допустити того, щоб знову помилитися під впливом друзів. Крім того, існують спеціальні програми для осіб, які вчинили сексуальні злочини; молодих людей, які пропускають школу без дозволу; молодих людей, які зловживають психоактивними речовинами. Особливістю обмеження свободи є те, що молода людина не знаходиться в камері 24 години на добу, молода людина знаходиться в громаді більшу частину дня. У цих групах хлопці і дівчата живуть окремо один від одного. Крім того, молоді люди ходять в школу в межах установи. Stop Response — це добровільна пропозиція, яка може бути зроблена вихователем дитині молодше 12 років, яка вчинила дрібне правопорушення. Захід спрямований на виявлення можливої злочинної поведінки на ранній стадії і, можливо, на напрям допомоги. Крім того, це допомагає батькам адекватно відреагувати на те, що трапилося. Дитина також дізнається, що він або вона може зробити інший вибір в такій ситуації, і йому/їй надається можливість вибачитися перед потерпілою стороною. В принципі, пропозиція «Стоп» складається з розмови з батьками і дитиною, навчального завдання і вибачень. Для того, щоб реакція «Стоп» була успішною, важливо, щоб батьки і дитина були готові до співпраці, щоб завдання виконувалися належним чином і щоб не було ніяких проблем. [11]

Рис.1.5 Пенітенціарний центр закритого типу. Нідерланди

Аналіз досвіду Болгарії

Болгарія являється країною з досить високим рівнем рецидивної злочинності неповнолітніх. Неповнолітні, які потрапили за грати мають пройти не тільки шкільну програму, але й мають навчитися ремеслу, тому вони проходять курс прискореного навчання. Безперечно, після виходу на волю наявність професії допомагає в подальшому житті. Така програма впливає на змогу подальшого працевлаштування та подальшої освіти.

Таким чином, така система реалізує плани організації ресоціалізуючого середовища для неповнолітніх. Але, в даній системі залишаються деякі недоліки. В'язні все ж таки залишаються в неволі певний час, тож треба організовувати і забезпечувати їх місцями проживання, а це безпосередньо впливає на вкладання коштів державою в цю організацію. Тож така система не являється економічно вигідною, але незважаючи на це, являється серед найкращих рішень, адже в результаті держава переховує належним чином. [12]

Рис.1.6 Центр ресоціалізації підлітків.

Аналіз досвіду Румунії

Для неповнолітніх засуджених вихованців у Румунії передбачені три типи позбавлення волі. Перший тип - закритий, другий – напівзакритий, третій - відкритий виправний заклад. Найпоширенішими з трьох являються центри перевиховання. Заклади, що слугують для перевиховання належать до напів закритих закладів. За основу прийняли нову стратегію для злочинців, замість системи покарання встановили виховну систему. Тож змінили центри перевиховання із закладів позбавлення волі в виховні заклади. В таких закладах вихованці дійсно можуть отримати професійну освіту та професійні навички. В відповідних центрах з вихованцями працюють педагоги-психологи, які мають спеціальну підготовку. Таким чином, у Румунії ресоціалізація неповнолітніх засуджених направлена на соціалізацію. Окрім того психологи сприяють посиленню впевненості підлітків у собі. Законодавство Румунії передбачало, що неповнолітні

віком 14–18 років відповідають за свої вчинки перед навчальним закладом чи підприємством лише за вчинення 225 тяжких злочинів, у виняткових випадках справу слухає суд, який може направити їх до виховно-трудової школи на строк від 2 до 5 років. [13]

Аналіз досвіду Великобританії

У Великобританії неповнолітні, які мають конфлікт із законом, перебувають в установах, де розміщуються по 50–80 осіб зі значною кількістю персоналу (три співробітники до восьми неповнолітніх). При розміщенні засуджених неповнолітніх враховують також вік: окремо поміщають хлопчиків і дівчаток 12–14, 15–17 та 18–21 років.

Такий поділ дозволяє якісно застосовувати заходи соціального впливу і зменшувати ризик насильства всередині установи. Також у Великобританії обов'язково створюються умови для отримання загальної освіти для неповнолітніх злочинців. У будь-якому разі заняття тривають не менше 15 годин на тиждень [14]. Молоді англійці, які знаходяться в місцях позбавлення волі, мають нагоду дистанційно навчатися в коледжах, опановувати професію. Вийшовши на свободу, колишні ув'язнені мають шанс знайти пристойну роботу. Кінцевим результатом виправлення засудженого в Англії є його ресоціалізація, що й визначає основні напрями реформ у країні.

Японія

За японським законодавством, до неповнолітніх застосовується три види позбавлення волі: арешт, тюремне ув'язнення, каторга. Неповнолітні японці віком 14–16 років підлягають юрисдикції сімейних судів, які можуть направити їх до спеціальних виправних установ. Лише за вчинення особливо тяжких злочинів ця категорія неповнолітніх підлягає відповідальності за загальними правилами нарівні з дорослими, і до них може бути застосовано позбавлення волі. Ув'язнення неповнолітні відбувають у спеціальних арештних домах чи у спеціально призначеному

відділенні тюрми. Особи, які досягли повноліття, утримуються окремо від неповнолітніх. Без перебільшення можна сказати, що у своїй антидевіантний політиці Японія насамперед покладається на такі соціальні інститути, як школа, сім'я, групи однолітків. Помітна відповідальність держави як за якість шкільної освіти, так і контроль над діяльністю школи щодо забезпечення виховання підростаючого покоління, його інтеграцію в сучасне японське суспільство, зміцнення моральності та моралі в молодіжному середовищі. Слід зазначити, що система виховання неповнолітніх у Японії споконвіків будувалася на східних національних традиціях, де наріжним каменем ставилося вшанування батьків, сім'ї, громади, колективу, суспільні інтереси та благо країни (імператора). Саме тому Японія має один із найнижчих серед розвинених країн світу рівнів підліткової злочинності. [15]

Якщо ж зосереджуватись саме на принципах проектування виправних установ для неповнолітніх, то це будуть такі особливості як відкриті громадські зони, денне освітлення, заспокійлива акустика тощо. Правильне адміністрування установ у партнерстві з архітекторами та дизайнерами сприятиме реабілітації та створюватиме простори, принадні для всіх цілей перевиховання та реабілітації.

Рис. 1.7 Центр ресоціалізації підлітків. [https://hmcarchitects.com]

Найкраще проектування виправних установ базується на нормативних принципах проектування, які відіграють важливу роль у зниженні рівня рецидивної злочинності. Іншими словами, коли виправна колонія для неповнолітніх більше схожа на табір чи школу, ніж на в’язницю, реабілітація матиме набагато більшу ефективність. У традиційній виправній колонії для неповнолітніх окремі камери розташовані вздовж вузьких коридорів і перебувають під наглядом персоналу в контрольних кімнатах зі склом на підвищенні. Але такий тип розташування мало сприяє позитивній взаємодії між ув’язненими та наглядачами.

Неповнолітні більші сприятливі до контакту з наглядачами та вихователями, проявляють жагу до кооперації коли мають змогу знаходитись в дружньому, відкритому середовищі, що більш акцентне саме на перевихованні, аніж покаранні.

Дослідження дорослих виправних колоній і психіатричних відділень дали переконливі результати, що зменшення показового рівня спостереження пов’язаний із зменшенням агресивої поведінки, використанням ізоляції, меншим порушенням правил і збільшенням уявної безпеки. Докази підтверджують висновок, що проектування житлових одиниць, що сприяють пильному, але непомітному нагляду є невід’ємною частиною досягнення ефективності. Важливий висновок полягає в тому, що планування поверхів із довгими коридорами серйозно заважає спостерігаючому персоналу і пов'язані з вищими показниками агресивної поведінки та порушенням правил. Планування поверхів може бути більш ефективним для полегшення видимості по всьому житловому блоку, якщо коридори короткі та зайнята відносно невелика частка загального внутрішнього простору.

Існує багато архітектурних атрибутів, які можуть наслідувати структурування середовища для лікування та реабілітації неповнолітніх правопорушників. Безпека та захист повинні бути забезпечені та посилені структурою, і ув’язнені не повинні відчувати, що їх допустили до в’язниці чи закритого приміщення, тому архітектурний характер є дуже важливим для покращення їх психічного стану.

Пункти управління мають бути розташовані так, щоб наглядачі мали добру видимість і могли швидко втрутитися, перш ніж конфлікти переростуть у насильство. Сприйняття створенню відкритого простору також сприяє меншій кількості насильницьких інцидентів. А це означає, що неповнолітні мають меншу ймовірність отримати додаткові порушення в своїх записах, що полегшує їм пошук роботи або вступ до академічних програм після звільнення. Ці простори покращують психологічне благополуччя ув’язнених, сприяючи розвитку позитиву та навичок ефективного спілкування, необхідних неповнолітнім, щоб змінити своє життя. Вони також підвищують ефективність і моральний дух як порушників, так і персоналу.

Характер будівлі на має бути схожим на виправну колонію. «М’який» характер будівлі може бути впроваджений, аби уникнути відчуття замкнутості у в’язнів. Зв’язок між внутрішнім і зовнішнім просторами також важливий, він має включати в себе як можливість нагляду, так і відчуття безпеки та власного простору у вихованця. У закладі необхідно забезпечити приватність ув'язнених. Тому важливо підтримувати ієрархію просторів відповідно до рівня конфіденційності.

Житлові блоки мають забезпечувати максимальну конфіденційність, обов’язково поділяючись на невеликі групи з декількох кімнат із денною кімнатою, туалетами та зоною відпочинку. Ці невеликі зони мають бути створені для приватності. Їдальня, освітня та рекреаційна діяльність

відокремлені від спальних зон. Цей поділ має бути доволі помітним, відрізняючи приватні простори від комунальних.

Також дуже важливими є умови освітлення та види з простору. Необхідно підвищувати рівень природного освітлення, також важливий рівень вентиляції. Усередині будівлі не повинно бути темних ділянок або кутів, їх слід уникати. Довгих монолітних коридорів, величезних чистих фасадів також можна уникнути – вони створюють неприємну, гнітючу атмосферу.

Діти у виправних установах не схожі на інших звичайних дітей, тому що вони потребують спеціального лікування та реабілітації, а не покарання. На відміну від дорослих злочинців, вони потребують реабілітації та реінтеграції, а не відбування покарання у виправній установі. Окрім професійної клінічної допомоги, психологічний підхід потребує структуроване середовище для захисту неповнолітніх, а також для зменшення стресу під час кризи.

1.3 Нормативна база проєктування інтер’єрів та обладнання.

Кожне проектування будівлі не обмежується лише використанням візуальних прийомів. Інтер’єр має бути ергономічним, функціональним, зручним. Задля забезпечення придатних умов для використання приміщення за його призначенням, варто звернутися до нормативно-правових актів, які затверджені центральним органом виконавчої влади з питань стосовно архітектури та будівництва, тобто ДБН.

За заданою умовою проектування, розглядаємо громадський центр відкритого типу, для ресоціалізації підлітків.

Обов'язкові умови для врахування в проекті інтер'єру

Екологічні та гігієнічні вимоги Ділянка, що виділяється для влаштування центру, мусить відповідати екологічним і гігієнічним вимогам: чистоті повітря, рівню допустимих грунтових вод, рівню допустимого шуму та інсоляції з урахуванням напрямку пануючих вітрів.
Наявність денного освітлення Вплив природного світла відіграє важливу роль у встановленні та підтримці біологічних функцій організму. Дизайн освітлення, який імітує зміни денного світла, допомагає тілу підтримувати циркадні ритми. Уникнення статичного освітлення також може допомогти подолати монотонність, яку відчувають багато людей у штучно освітлених місцях, особливо в закритих установах.
Вікна з краєвидом Джерело активності та відволікання від одноманітності. Перегляди, особливо природних явищ на подвір'ї, можуть зменшити нудьгу та стрес, а також забезпечити психічне полегшення, відновлення і відновлення.
Регулярна зміна дизайну оточення Регулярне перефарбування стін і дверей (як правило, з темних на яскраві кольори), заміна старих меблів і нормалізований декор у палатах і кімнатах очікування. Розміщення меблів може впливати на відчуття навколишнього середовища.

При проектуванні приміщення, окрім оздоблення, важливо враховувати ціль використання даного об'єкту, також слід визначити які особи зможуть відвідувати це місце.

Ділянка, що виділяється для влаштування центру, мусить відповідати екологічним і гігієнічним вимогам: чистоті повітря, рівню допустимих грунтових вод, рівню допустимого шуму та інсоляції, з урахуванням напрямку пануючих вітрів.

В громадських будівлях, важливо враховувати відвідування різних соціальних груп, щоб забезпечити відповідні комфортні умови перебування для кожної з них.

Норми наявності денного освітлення у блоках. Вплив природного світла відіграє важливу роль у встановленні та підтримці біологічних функцій організму (так звані циркадні ритми). Порушення циркадних ритмів може вплинути на гормони регулювання та може мати короткострокові та довгострокові наслідки для здоров'я. Неадекватне опромінення також може призводять до дефіциту вітаміну D і депресії.

Дефіцит денного світла та його недостатність затемнення вночі може, як і шум, впливати на якість сну ув'язнених. Вплив світла під час нічний час пригнічує вироблення мелатоніну, що впливає на сонливість. Хронічні проблеми зі сном можуть мати негативний вплив на здоров’я, посилюючи стрес і соціальні зв’язки проблеми та призводять до нездорової поведінки (збільшення куріння, неправильне харчування та ін вправи). Ризики, пов’язані з безсонням, також включають зниження уваги та порушення продуктивності, що може призвести до значного збільшення ризику нещасних випадків і травм.

Дизайн освітлення, який імітує зміни денного світла, допомагає тілу підтримувати циркадні ритми. Уникнення статичного освітлення також може допомогти подолати монотонність, яку відчувають багато людей у штучно освітлених місцях, особливо в закритих установах. Варіації внутрішнього освітлення, рівні та спектри можуть позитивно впливати на когнітивні функції та настрій. Задоволення циркадних потреб за допомогою блакитного світла достатньої інтенсивності, ймовірно, сприйматиметься як неприємний і недостатній. Види природи та денне світло може вплинути на задоволення, здоров'я, дратівливість, агресивність, розумову функцію, вирішення проблем, стресові реакції та відновлення, і навіть рівень насильства. Поганий доступ до денного світла та недостатнє штучне освітлення може вплинути на пильність і настрій персоналу, особливо з огляду на підвищений стрес пов'язаний з позмінною роботою.

Вікна з краєвидом – джерело активності та відволікання від одноманітності. Перегляди, особливо природних явищ на подвір’ї, можуть зменшити нудьгу та стрес, а також забезпечити психічне полегшення, відновлення і відновлення.

Вікна без жалюзі чи штор також мають недоліки, оскільки відкривають вид у кімнату ззовні. Доступність перегляду внутрішнього

середовища через вікна вважається неприємним. Регульовані жалюзі допомагають ув'язненим регулювати як температуру, так і зовнішній вплив.

Регулярне перефарбування стін і дверей (як правило, з темних на яскраві кольори), заміна старих меблів і нормалізований декор у палатах і кімнатах очікування. Розміщення меблів може впливати на відчуття навколишнього середовища. Великі стаціонарні зони для відпочинку можуть, наприклад, сприяти почуттю територіальності та призвести до того, що більш домінуюча молодь претендує на контроль над простором, щоб підтвердити свій статус. Пересувні меблі покращують сприйняття контролю та може – разом із нормалізованим дизайном інтер'єру – зменшити пошкодження меблів, вандалізм та інші загальні акти агресії. Слід уникати рухомих меблів, вони можуть становити загрозу безпеці.

Виявлено дослідженнями щодо вибору кольору стін у психіатричних установах – те, що сині тони можуть бути заспокійливими, тоді як різкі кольори та яскраві палітри мають уникатися.

Освітлення, вікна, краєвиди та колір тісно взаємопов'язані таким чином, що легко сплутати, сплутати та сплутати ключові висновки. Це непросто контролювати чи враховувати який елемент найважливіший.

Однією з найважливіших частин проектування являється оздоблення інтер'єру, тож в першу чергу розглянемо ті чинники, які впливають на безпечні умови експлуатації.

Пожéжна безпéка — стан об'єкта, при якому відкидається можливість виникнення та розвиток пожежі.

Будівельні матеріали класифікують за показниками пожежної небезпеки, а саме: горючістю, займистістю, поширенням полум'я поверхнею, димоутворювальною здатністю та токсичністю продуктів горіння.

За горючістю будівельні матеріали бувають горючі та негорючі. За нормами В.1.1.7–2002, горючі матеріали поділяють за займистістю, за поширенням полум’я поверхнею, за димоутворювальною здатністю, за токсичністю продуктів.

До протипожежних перешкод відносять протипожежні стіни, перегородки та перекриття, які слід використовувати в проектуванні.

За для забезпечення безпеки життю і здоров’ю людини, слід звернути увагу на ДБН В.1.2-8-2008.

Спершу приділяємо увагу якість середовища в будівлі. Якість повітря залежить від боротьби з забрудненнями і забруднюючими речовинами.

Будівельні об'єкти повинні забезпечити здорове середовище в приміщеннях для мешканців та споживачів від чинників, які можуть спричинити небажані впливи від дискомфорту і неприємних відчуттів до шкідливих впливів на здоров'я людини.

Задля якості середовища в приміщенні варто обмежити використання матеріалів, що виділяють забруднення. При вибору матеріалів треба перевірити наявність викидів легких органічних сполук і інших забруднюючих речовин, також треба виявити схильність до розмноження мікроорганізмів та здатність на радіоактивні викиди.

Окрім, впливу людини на здоров’я оточуючим середовищем, звертаємо увагу на безпеку життя у разі експлуатації приміщення. За для ознайомлення даного питання розглянемо ДБН В.1.2-9-2008. Безпека у проектуванні приміщення являється важливим чинником, адже, від цього може залежати навіть життя людини.

Розглянемо ризики падіння та запобігання їх.

Ризик падіння підрозділяється на: - падіння після ковзання; - падіння після спотикання чи зачеплення; - падіння через зміни у рівні. Для

запобігання падінню після ковзання будівельні вироби в інтер’єрі, повинні мати низькі показники слизькості.

Запобігання падінню після спотикання необхідно мінімізувати раптові невеликі зміни у рівні.

Для уникненню спотикання або зачеплення також застосовують мінімальне стандартне освітлення. В такому разі люди можуть рухатись безпечно, крім того, при необхідності бігти у разі небезпеки допомагає орієнтуватися.

В проектуванні, не останнє місце займає оснащення для тимчасового зберігання одягу. Задля забезпечення умов зберігання одягу можна розташувати гардеробні, в спеціально призначеному місці, або облаштувати шафами в кімнатах.

Розрахувати місткість гардеробних відповідно до вимог будівельних норм будинків та споруд допоможуть ДБН В.2.2-9-2009.

Площа гардеробу для верхнього одягу залежить від типу вішалок. За нормами слід приймати з розрахунку на одне місце від 0,08 м2.Глибина гардеробної за бар'єром не повинна перевищувати 6 м. Між бар'єром та вішалками слід передбачати прохід не менше 1 м.

У громадських будинках також належить передбачати системи тимчасового зберігання сміття та можливість його вивозу.

Необхідно враховувати накопичення сміття на добу, щоб забезпечити достатнім обладнанням. Згідно з ДБН В.2.2-3-97 будинки та споруди навчальних установ зазначено, що планування та обладнання приміщень актового залу повинні забезпечувати можливість проведення конференцій, зборів, концертів, демонстрування фільмів та інших форм культурно-просвітницької та клубної роботи. Для цього використовуємо загальноприйняті норми стосовно врахуванню типу приміщення на площі особи. При наявності актового залу — лекційної аудиторії площа на одне місце в приміщенні має бути не менше 1м2. Крім того, в залах

передбачаються окремі ряди для людей з обмеженими можливостями. У вестибюлях слід передбачити встановлення звукових інформаторів, якими можуть користуватися відвідувачі з вадами зору, та текстофонів для людей з вадами слуху.

Згідно з ДБН В.2.2-17 у громадських будинках, що можуть обслуговувати людей з інвалідністю, площу приміщень вестибюлю слід збільшувати враховуючи супровід цих осіб. Тобто, варто розраховувати 0,5 м2 на кожну людину з обмеженими можливостями. Звісно для таких людей розташування кімнат для відвідування передбачається на першому поверсі. В кожній будівлі обов'язково виділяють місце під санітарно-гігієнічну зону, задля забезпечення умов з допомогою яких, людина задовольняє свої фізіологічні потреби.

Розміщення санітарно-гігієнічних приміщень їх обладнання, повинні відповідати вимогам зручності користування, прибирання, а також дезінфекції. Окрім того, максимально виключити можливість розповсюдженню неприємних запахів, інфекції, зайвої вологості, паразитичної мікрофлори і фауни.

При завданні на проектуванні встановлюється певна чисельність осіб чоловічої та жіночої статі, що являється основою розрахунку площі санітарно-гігієнічних приміщень. За спеціальними нормативними документами визначається пропускна спроможність обладнання.

Санвузли у громадських будинках і спорудах, від найбільш віддаленого місця тривалого перебування відвідувачів, слід розміщувати на відстані не більше 75 м.

За вимогами ДБН В.2.2-17 необхідно забезпечувати можливість використання сангігієнічних приміщень людьми з інвалідністю, що пересуваються на кріслах-колясках або милицях.

Висновки до І розділу.

1. Дослідженням встановлено, що виправлення та ресоціалізація неповнолітніх засуджених на сучасному етапі є пріоритетним завданням, яке стоїть не лише перед нашою державою, але й перед провідними країнами світу. Зроблено аналіз теоретичних джерел з проблеми формування середовища для ресоціалізації неповнолітніх правопорушників.

2. Виходячи з досвіду деяких зарубіжних країн у питанні виправлення та ресоціалізації засуджених неповнолітніх, можна сказати, що кримінально-виконавча система України має переймати провідний досвід у регулюванні цього питання, запроваджувати нові методи та способи задля успішного здійснення основної мети – виправлення та ресоціалізації засуджених неповнолітніх. Наразі в Україні можемо спостерігати перші кроки в цьому напрямку.

3. Виявлено, що в країні постає необхідність в появі нових центрів для ресоціалізацій, які безпосередньо мають бути обладнані належним чином. Досліджено проєктну практику та нормативну базу дизайну інтер’єрів та обладнання виправних центрів для неповнолітніх.

РОЗДІЛ ІІ. ЗАКОНОМІРНОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ВИХОВНИХ УСТАНОВ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗАСУДЖЕНИХ

2.1 Чинники та вимоги формування виправних центрів для підлітків.

Ще з давніх часів зодчі цікавилися сприйняттям середовищного простору на глядача, але науковий інтерес з'явився в кінці 19 ст. Згодом психологи, естети та філософи пов'язували феномен краси з фізіологією. В 20 ст. успішно систематизували основні властивості форми в теорії архітектурної композиції. Особливості сприймання простору, залежать від монокулярного (одним оком) та бінокулярного зору (двома очима), що впливає на різне сприйняття середовища.

Важливо зазначити, що експериментальні дослідження на основі екологічних, інформаційних, нейрофізіологічний, когнітивно нейрологічних, психологічних підходів, доводять важливість сприйняття простору в його різних сферах. Саме такі чинники слід взяти до уваги, щоб уникнути небажаної дисгармонії в розробці просторових предметів. [12]

Завдання на проект полягає в розробці центру для ресоціалізації неповнолітніх. З вище розглянутих джерел - вітчизняних та закордонних видань, було виявлено необхідність у дотриманні норм стосовно пожежної-небезпеки, безпеки експлуатації, здійсненню особливих умов для різних соціальних груп.

Важливим також являється проведення аналізу ергономічних прототипів. На даний час, ергономіка являється доволі розвиненою наукою. Метою ергономіки являється мінімізувати негативний вплив на умови праці, на психофізіологічний стан людини та її працездатність.

Наука - ергономіка з’явилась для оптимізації діяльності людини та її умов. Ергономіка, розглядає системи: "людина-машина", "людина-середовище" [14].

В науці ергономіки розрахунок роблять спираючись на дані фізіології і психології. Ергономічні вимоги звісно пов’язані з естетикою, а також з вимогами економіки та технології. Саме тому використання ергономічних рішень являється вагомою частиною процесу в проектуванні. [15]

Важливо зазначити фактори що, окрім вище зазначеного, впливатимуть на проектування простору, окрім загальних ергономічних потреб. Чинники, пов’язані зі специфікою місця, можно коротко виокремити та зазначити:

- Безпека. Матеріали мають відповідати всім стандартам як з точки зору ергономіки, а ї з точки зору надзвичайних умов використання: можливих поломок, уникнення травматизму, неможливості використання матеріалів для причинненя шкоди та ін.
- Приватність при постійному спостереженні. Необхідно створювати умови, що були б одночасно комфортними як для наглядачів, так і до об’єктів нагляду.
- Відкритість простору.
- Низька соціальна щільність: одномісні-двомісні спальні з окремими туалетами та душовими, невеликий розмір групи мешканців у житлових одиницях, комунальні зони з пересувними сидіннями та достатнім простором для регулювання мешканцями відносини.
- Зменшення екологічного стресу: шумопоглинаючий дизайн, дизайн для сприяння контролю в житлових кімнатах.
- Зниження стресу шляхом позитивного відволікання: природний простір або сад, доступні мешканцям; вид з вікна на природу; природне мистецтво, а не абстрактне мистецтво; денне світло.

Чинники та вимоги формування виправних центрів для підлітків

На формування особи впливають багато факторів. Можна виявити позитивні і негативні чинники.

Позитивні аспекти формуються з розвитком дружніх стосунків,об'єктивної самооцінки, світогляду, самореалізації, соціалізації, адаптації до життя в суспільстві.

До негативних відносять знецінення авторитету батьків, заміна авторитетом друзів, завищення самооцінки, що впливає на виникнення негативізму, агресії, асоціальної поведінки, невміння жити в суспільстві, ведення нездорового способу життя, прояву себе в криміналі. [47]

За таких умов важко впоратись батькам. Через не рахування дорослих вікових особливостей, виникають суперечки. Дещо застарілий досвід нехтується підлітками, а через вади особистого виникають багато проблем, адже, запозичують цей досвід у ровесників котрі стикаються з такими ж проблемами. [48]

Існують сучасні методики подолання проблем особистісного розвитку школярів. Один з таких методів представлений Бевз Оксаною у праці «Лялькотерапія як засіб особистісного розвитку школярів». Вона розглядає методи арт-терапії, котрі, як наслідок, позитивно впливають на психологічний стан. В статті розкривається питання лялькотерапії. За допомогою діалогу через персонажів художніх творів діти починають краще розуміти інших людей, краще сприймати навколишній світ в цілому, розвитку особистості. Починають наслідувати улюблених, головних героїв, котрі володіють такими якостями як, товариськість, доброту, чесність, сміливість, тощо. [49]

Позитивний досвід доведено в США. В центрі ювенальної юстиції «Alameda County Juvenile Justice Center» ув'язнені були залучені для малювання фресок, що зробило простір більш особистим і динамічним, а реабілітацію легшою. [50] Такі заходи психологічно розслабляють, вчать створювати прекрасне, допомагають позитивно сприяти на реабілітацію. Тож, при проектуванні варто зробити зони для творчості.

Саме тому, в проекті варто виділити зони для лялькових постанов, проведення занять скульптури, малювання тощо.

Варто зауважити, що сучасний світ, тож і освітньо-виховний процес не може обійтись без використання штучного інтелекту.

Науковці вважають [51], що підходи навчального процесу треба вдосконалювати відповідно до сучасних умов. Для кращої соціалізації в суспільстві діти повинні взаємодіяти з вчителем, через традиційні та інтерактивні методи навчання.

Таким чином, є логічним впровадження в проекті інтерактивних дошок, робочих місць з комп'ютерами, та місць для інтерактивних ігор.

Ці деталі дизайну не тільки сприятимуть реабілітації, але також, будучи інтегрованими з існуючими стандартами безпеки, допомагатимуть

реабілітаційному процесу, а також персонал і ув’язнені можуть себе почувати в безпеці.

2.2 . Вплив предметно-просторового середовища на виховання підлітків.

Простір, який ми займаємо, відіграє важливу роль у нашій психологічній поведінці. Психологія навколишнього середовища або космічна психологія - це, по суті, взаємодія між людьми та простором, який вони населяють. Освітлення, кольори, конфігурація, масштаб, пропорції, акустика та матеріали впливають на почуття людини.

За словами Дейва Алана Копека, професора архітектури та дизайну з Сан-Дієго, психологія простору — це фактично «вивчення людських стосунків і поведінки в контексті архітектурного та природного середовища».

Дизайн інтер’єру має прямий вплив на підсвідомість, тобто впливає на емоції та сприйняття. Через особливу частину людського мозку, особа здатна реагувати на геометрію простору.

Простір може дуже сильно впливати на наші дії, відчуття. Створюючи тепле та безпечне приміщення, можна благополучно та позитивно вплинути на наш стан. Тому, простір слід створювати відповідно до соціальних та психологічних потреб приміщення.

Предметно-просторове середовище має певний вплив на виховання підлітків. За ствердженням Швець, Єрмоленко, Варавіни з наукової праці «Прийоми формування інтер’єру дитячого простору на основі визначених критеріїв» при оформленні простору для дітей в першу чергу слід використовувати рекомендації психологів та психотерапевтів [54].

Дитячий інтер'єр повинен задовольняти не лише естетично, він насамперед повинен бути грамотно спланований. За для цього використовуємо загально прийняті принципи ергономіки приміщень.

Завдяки знанням ергономіки, можна оптимально та гармонійно розташувати предмети в приміщенні. Ергономічні правила допоможуть зробити інтер'єр безпечним, зручним та комфортним.

Також, використання таких принципів, в зонах для відпочинку допоможе знизити стомлюваність, зберегти здоров'я [59].

Як зазначалось раніше, важливим є врахування психологічного впливу просторового середовища на підлітка. Розглянемо що може впливати на психологічний стан.

Один з впливових факторів в інтер'єрі є колір.

Підлітки віддають перевагу нейтральним і холодним тонам на відміну від дорослих, які віддають перевагу теплим тонам. Підлітки також віддають перевагу природньому освітленню, як і дорослі.

Колір має дуже сильний психологічний вплив, було проведено багато досліджень, щоб перевірити вплив кольору на людину і їхні емоції, а також те, як колір взаємодіє з простором, у якому він присутній. Дослідники Саттон і Альтарріба виконали дослідження, де учасників просили оцінити кольори словами, які потім класифікували як негативні або позитивні.

Найпоширенішим кольором суб'єктів, які відповідали негативними емоціями, був червоний (57,1%), потім синій (20%) і потім зеленим (5,7%). Найпоширенішою кольоровою реакцією на позитивні слова був жовтий (40,0%), потім червоний (33,3%), а потім синій (20%). На основі цих висновків дослідники дійшли висновку, що неприязнь до червоного кольору викликана асоціація червоного кольору з багатьма різними негативними враженнями, наприклад, використання вчителем червоного чорнила, щоб відмітити неправильно відповіді на тест або обличчя героя мультфільму червоніє, коли вони сердяться.

Дослідники виявили, що асоціації впливають на емоційну привабливість до кольору на людину. Асоціація пов'язана з об'єктами чи

подіями, які переживає людина може вплинути на відповідне враження до кольору.

Що стосується дизайну інтер'єру, то слід звернути увагу на дослідження Марко Коста. У своєму дослідженні Марко Коста використовував віртуальну програму, щоб визначити, який колір найкраще підходить для житлових кімнат і учбових зон. Він виявив те, що учасникам не подобалося вчитися в кімнатах, пофарбованих у теплі тони, Коста та його колеги пов'язували цю неприязнь з високими характеристиками збудження, пов'язаними з довгими хвилями для червоного та оранжевого кольорів. Учасники віддавали більшу перевагу синьому та зеленому.

Тому в переважній кількості дизайнери повинні використовувати нейтральні тони, такі як сірий, залишивши місце для яскравих акцентів. Підлітковий вік, руйнує позитивне сприйняття світу, тож потрібно включати більше сонячного світла в свої проекти, яке додасть сприятиме хорошим асоціаціям[53].

Геометрія являється невід'ємною частиною будь-якого інтер'єру. Геометрія здатна впливати на психологічний стан. Ще з епохи неоліту люди прикрашали геометричними орнаментами печери. Сьогодні геометричні фігури не тільки естетичний елемент, такі елементи ще й можуть виконувати певні функції. Геометричні елементи можуть вплинути на настрій, що є важливим нюансом, адже підлітки перемінливі у цьому.

Такий елемент, як квадрат асоціюється з організованістю, коло з щедрістю, доброзичливістю, трикутник з цілеспрямованістю. Найкращі геометричні елементи вважаються ті, котрі запозичені в природі. Прикладом слугує форма спіралі від Мушлі Наутилуса [61].

Для кращого сприйняття предметно-просторового середовища підлітками, слід використовувати прості, зрозумілі форми, які не напружують, а інколи навіть заспокоюють, тобто створювати такий

простір, який він може зрозуміти, виходячи з рівня власного вікового розвитку.

Присутність в приміщенні творчо виконаних елементів декору, виробів мистецтва виховуватимуть потяг до нового та прекрасного[60]. Наявність таких деталей не тільки допоможе позитивно впливати на виховання, а й додасть естетики в інтер'єр.

Також повинні бути стенди з наочним зображенням етичних правил, законів та вимог. Цей матеріал активно вивчається підлітками в позакласній роботі.

2.3 . Принципи формування інтер'єрів і обладнання приміщень виховних центрів для неповнолітніх правопорушників.

Найбільш ефективні аспекти проектування виправної установи:

Правильне проектування, планування та розташування закладу тісно пов'язане з правильним поєднанням правильно використаних матеріалів. Створювана атмосфера має позитивно впливати на рівень реабілітації. Для створення найбільш сприятливого середовища існує певний набір чинників.

Відкриті спільні зони: збільшення розміру або кількості громадських місць зробить заклад більш відкритим і спонукатиме неповнолітніх залишати свої кімнати та спілкуватися з однолітками та консультантами.

Гнучкість меблів: модульні стільці, столи та дивани в кімнатах загального користування забезпечують гнучкість використання. Стільці можна висунути в центр кімнати для групових обговорень або розставити групами, щоб забезпечити індивідуальне чи менше групове консультування.

Денне освітлення: вікна від підлоги до стелі та мансардні ліхтарі пропускають природне світло в приміщення, створюючи заспокійливу, менш обмежену атмосферу.

Центральні диспетчерські станції: диспетчерські станції, розташовані на рівні землі та в центрі кімнат відпочинку та кафетеріїв, дозволяють ув'язненим почуватися комфортніше у спілкуванні з персоналом. Консультанти та наглядачі все ще можуть уважно стежити за

ув’язненими, а також допомагають сприяти більш невимушеним, позитивним наглядом.

Відкритий простір: проектування безпечних відкритих садів, оранжерей, спортивних майданчиків або кортів, а також зон харчування має покращувати стан підлітків. Коли вихованці проводять час на вулиці, особливо в зелених, безпечних місцях, вони менш почуваються в пастці як в недружелюбному, агресивному середовищі. Крім того, ці простори можна спроектувати задля заохочення до спортивних занять, садівництва на відкритому повітрі та інших програм, які навчають неповнолітніх важливим навичкам, якими вони можуть користуватися після звільнення.

Міцні матеріали: тверді меблі, наприклад, столи щоденного вжитку, повинні бути виготовлені з матеріалів, стійких до подряпин, щоб запобігти пошкодженню та вандалізму. Однак вони також повинні бути знайомі неповнолітнім і не виглядати «інституційними». Наприклад, акрилові столи довговічні, не виглядають холодними чи нудними.

Спокійні риси створюваного простору, створення затишного художнього образу: інтер’єр закладу повинен сприяти відчуттю спокою та нагадувати домівку. Для цього може бути використане м’яке світлодіодне освітлення, а не різкі люмінесцентні лампи. Для декору на стінах можуть бути використані позитивні, надихаючі твори мистецтва, які ідеально відображають місцевий або регіональний колорит.

Заспокійлива акустика: у виправній колонії для неповнолітніх може бути шумно. Цю проблему вирішує використання звукопоглинальних матеріалів на стінах - задля запобігання поширення шуму та перешкоджати спілкуванню. Коли ув'язнені та персонал чітко чують інструкції, менш імовірно, що вони потребуватимуть подальших вказівок або додаткових уточнень.

Персоналізовані деталі: психологічно вдалим ходом буде надати неповнолітнім можливість облаштовувати простір своїми руками,

дозволяючи їм переставляти меблі та навіть вибирати власний колір постільної білизни. Коли підлітки мають запропоновані варіанти, коли вони самі доклали зусиль до створення простору навколо себе, вони з меншою ймовірністю руйнуватимуть свої кімнати і зможуть відчувати себе більш комфортно в установі. Ці деталі дизайну не тільки сприяють реабілітації, але також, будучи інтегрованими з існуючими стандартами безпеки, допомагають гарантувати, що персонал і ув'язнені почуваються в безпеці.

Основні принципи, що мають враховуватись при проектуванні:

Принцип відкритості простору. Відкритий простір буде позитивно впливати на реабілітацію порушників. Проектування безпечних відкритих садів, оранжерей, а також зон харчування може покращити ставлення. Коли молоді особини проводять час на вулиці, або в озеленених, безпечних місцях, вони менше почуваються в пастці. Відкриті громадські зони: збільшення розміру або кількості громадських місць зробить заклад більш відкритим і цим може спонукати неповнолітніх до більш відкритого спілкування з однолітками та консультантами.

Принцип безпечності середовища. В проекті повинні бути міцні, звичні матеріали: тверді меблі, такі як столи, повинні бути виготовлені з матеріалів, стійких до подряпин, щоб запобігти пошкодженню та вандалізму. Однак вони також повинні бути знайомі неповнолітнім і не виглядати «інституційними». Наприклад, акрилові столи довговічні, не виглядають холодними чи нудними.

Принцип гнучкості (адаптивності). Наприклад, гнучкість меблів: модульні стільці, столи та дивани в приміщенні загального користування забезпечують гнучкість використання. Стільці можна висунути в центр кімнати для групових обговорень або розставити групами, щоб забезпечити індивідуальне чи менше групове консультування.

Принцип образної та функціональної відповідності. Вікна від підлоги до стелі та мансардні ліхтарі пропускатимуть природне світло в приміщення, створюючи заспокійливу, менш обмежену атмосферу.

Інтер'єр закладу повинен сприяти відчуттю спокою. Необхідно зупинитись на м'якому світлодіодному освітленні, замість різких люмінесцентних ламп. У приміщеннях рекомендують використовувати світильники з кольоровою температурою 3000 – 4000К, в залежності від необхідного ефекту. [29]

При створенні відкритого, дружнього простору з урахуванням всіх особливостей та специфік процесу, вірогідність ефективного впливу на вихованців значно збільшується, адже психологічний чинник впливу середовища є дуже вагомим, особливо для не сформованих особистостей, що не досягли дорослого віку.

Висновки до розділу ІІ.

Створення виправних центрів для неповнолітніх, що відходить від традиційного дизайну в'язниці, допоможе зробити легшим процес ресоціалізації порушників.

Отже, виявлені чинники та вимоги формування виправних центрів для підлітків: безпека; приватність; відкритість простору; низька соціальна щільність; зниження екологічного стресу; зниження стресу шляхом природного відволікання.

В проектах варто застосовувати такі рішення, які заохочують реабілітацію, щоб неповнолітні ув'язнені після звільнення не відчували пригнічення і могли вести більш продуктивне та насичене життя.

За нормативною базою приділяємо увагу якості середовища в будівлі, безпеці експлуатації, пожежній безпеці, ергономічним вимогам, особливостям різних соціальних груп та їхнім потребам.

При проєктуванні маємо використовувати спокійну кольорову гаму, відповідне стилістичне вирішення, освітленість здатну задовольнити потреби за функціональним призначенням.

Виявлена керованість такими принципами, як принцип відкритості простору, принцип безпечності середовища, принцип гнучкості та адаптивності, принцип образної та функціональної відповідності.

Також необхідно врахувати вікові особливості при проєктуванні інтер’єру для неповнолітніх осіб.

РОЗДІЛ ІІІ. ЗАСОБИ ТА ПРИЙОМИ ДИЗАЙНУ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ВИХОВНИХ ЦЕНТРІВ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ (НА ПРИКЛАДІ ЦЕНТРУ В М. КИЇВ).

3.1. Планувальне рішення інтер’єрів виправної психологічно-реабілітаційної установи

Виховний центр для неповнолітніх засуджених у місті Києві - це центр, який відвідують неповнолітні особи, віком від 14 до 18 років, на яких складається досудова доповідь, які засуджені до покарання не пов’язаним з позбавленням волі, яким було змінено вирок від позбавлення волі на виправні та громадські роботи, звільнені від відбування покарання у виді позбавлення волі з випробувальним терміном, тощо.

Будівля має чітку та ефективну компоновку. Головний вхід передбачений від дороги,поєднаний адміністративною будівлею, перший поверх якої піднятий, щоб забезпечити відкриті види, створені простори для залучення студентів до напіввідкритого майданчика.

Ергономіка розвиваючого середовища включає раціональне зонування

простору і мобільність предметів інтер'єру для забезпечення комфорту і

затишку. Цей фактор формує зручність середовища для комфортної роботи викладачів і персоналу школи.

Ергономічну організацію шкільних приміщень можна поділити на 4 ієрархічних рівня: «приміщення - групи приміщень – об’ємно-планувальне рішення будівлі - навколишня територія».

Простір виховного центру поділяється на основні, допоміжні та зони для обслуговування. До основних зон відноситься вхідна частина, навчальні зали, кабінети, зали очікування.

Навчальні зали розраховані на 25-50 учнів, виокремленні зони для викладачів, персоналу та зон відпочинку. Створено максимально комфортні умови для пересування відвідувачів відповідно формату закладу.

Рис3.1

Використані меблі відповідають анатомічній структурі підлітка. Поверхні меблів гладкі, добре відшліфовані, без ворсистості, легкі і доступні для проведення прибирання. Проте відсутня мобільність меблів, що не дає достатньо комфортних умов.

Кабінети с індивідуальним відвідуванням оснащені столом, та обладнанням для зберігання речей.

[Рис3.2]

Навчальні корпуси пов'язані між собою через коридор. З аудиторій видно внутрішній сад, такий прийом забезпечує спокій та створює приватний простір для персоналу та студентів. Ще з давніх часів учнів

навчали у відкритих умовах під деревами. Така концепція допомагає підліткам зв’язатися з природою.

Зовнішній фасад має безліч крихітних віконних панелей для підтримки

візуального зв'язку з природою та навколишнім середовищем. Розмір вікон невеликий, щоб забезпечити безпеку, проте класи залишаються освітленими та добре провітрюваними. [62]

3.2. Композиційне рішення та просторове планування

Виправні центри для підлітків - це об'єкти масового будівництва, тому їх архітектурна виразність може бути досягнута простими засобами. Проте при проектуванні будівель – центрів виховання художні, естетичні якості набувають особливого значення.

При проектуванні шкільної будівлі виникає складна задача формування єдиної композиції, що складається з багатьох різноманітних елементів. В 20 ст. успішно систематизували основні властивості форми в теорії архітектурної композиції. Особливості сприймання простору, залежать від монокулярного (одним оком) та бінокулярного зору (двома очима), що впливає на різне сприйняття середовища.

Важливо зазначити, що експериментальні дослідження на основі екологічних, інформаційних, нейрофізіологічний, когнітивно нейрологічних, психологічних підходів, доводять важливість сприйняття простору в його різних сферах. Саме такі чинники слід взяти до уваги, щоб уникнути небажаної дисгармонії в розробці просторових предметів. [12]

В виправному центрі для неповнолітніх злочинців використовують природні матеріали присутня нейтральна колірна гамма. В сукупності таке оформлення створює спокійну обстановку.

Концепція закладу з тимчасовим перебуванням для неповнолітніх злочинців демонструє підліткам таке світосприйняття, де колір і геометричні форми ділять і регулюють простір.

Композиційним вирішенням переважно приміщення є симетрія. Сприйняття симетричних елементів завжди приносить задоволення людському оку. Впорядкованість об'єктів автоматично асоціюється з гармонією навколишнього простору. Проте, наявність гострих кутів, рельєфних площин незримо тисне на психічну систему людини. Кути справедливо сприймаються підлітками як потенційна небезпека.

Домінанти в даному інтер'єрі відсутні, що робить об'єкт монотонним. Для ефективнішого сприйняття інформації вихованцями, слід робити акцентні елементи в дизайні.

В даному просторовому середовищі прослідковується статична композиція. Під статикою в інтер'єрі увазі врівноважене простір, позбавлений криволінійних площин. Класична стилістика приміщення без діагональних векторів відрізняється стійким характером. Про таке оформлення ще кажуть, що воно має властивість «стабільності». При цьому статичний дизайн аж ніяк не назвеш нудним, якщо професіонал знайде спосіб прикрасити горизонтальні елементи декоративними аксесуарами. Глибокі дивани з красивою накидкою або низькі шафи з елегантними вазами вдихнуть життя в будь-який інтер'єр. [63]

Для створення оригінальної композиції рекомендується використовувати відмінні один від одного фактури і ясні кольори. Для такого ефекту в приміщенні декор виконаний в більшій мірі з дерева.

В цілому в даному інтер'єрі не вистачає декору, асиметричних елементів, акцентуючих та нюансних елементів. Інтер'єр виглядає одноманітним і невиразним.

3.3. Колірне рішення та оздоблювальні матеріали.

Колірне рішення інтер'єру виховного та адаптаційного закладу безпосередньо має вплив на становлення і розвиток особистості учня, зміну настрою, самопочуття та психологічного здоров'я. Кольори можуть підвищити працездатність або допомогти розслабитися, зняти стрес та позбутися від тривоги, або ж підняти настрій.

Розглянемо кольори, на прикладі використання в виховному центрі міста Києва.

Колір.

Білий колір переважає в дизайнах тому, що він виконує багато функцій : розширює приміщення, додає легкості, робить образ кімнати цілісним, елегантним та легко поєднується з багатьма кольорами і відтінками. [21]

У спокійний білий інтер'єр впишеться рослинна атмосфера. Кольорові відтінки білого (кремовий, бежевий) чудово поєднується з іншими м'якими тонами (пісочний, теракота, блакитний) утворюють гармонійний ансамбль в інтер'єрі. В виправному закладі також присутні світлі тони, що викликає більше позитивних емоцій.[22]

Чорний-один із найскладніших кольорів.

Чорний колір - це класика. Завдяки йому можна створити атмосферу елегантності, успішності, респектабельності. [23]

В оформленні інтер'єру чорний слід використовувати дуже обережно, він поглинає інші кольори. У приміщенні чорний слугує додатковим кольром, що додає виразності.

Чорний слугує чудовим кольором для декору, тим самим створює певні акценти.

Темні відтінки здатні сильно втомлювати і напружувати, провокувати конфліктні ситуації при тривалому впливі кольору на людину, та якщо це слугує певній задумці, використовується делікатно та в

об’єктах тимчасового перебування, то може бути використаним в цілком вигідній позиції. Завдяки темному кольору додається ефект благородності. Темний колір використовується помірно, залишаючи гру для інших кольорів. [26]

Рис 3.3 Приклад колористичного вирішення

Колір безпосередньо тісно контактує з текстурами, тому важливо здійснити аналіз використаних матеріалів.

Пропоновані матеріали

Метал

Зважаючи на те що, інтер'ер розробляється для підлітків, він має бути виконан переважно в натуральних матеріалах. Такий принцип наявний в виховному центрі.

Дерево

Дерево являється екологічно чистим матеріалом. Головні його характеристики: унікальність, надійність, довговічність, естетичність, можливість виконання різних елементів.

Скло

Скляні вироби мають такі переваги: велика різноманітність кольорів, візуально збільшують простір, велика світлопропускна здатність, спокійно переносять підвищену вологість та температуру.

МДФ

Цей матеріал не вимагає особливого догляду, і деякі серії підходять навіть для вологих приміщень.

Керамограніт

Це особливо міцний оздоблювальний матеріал. Його застосовували для внутрішнього облицювання стін та укладки підлог. До основних переваг цього матеріалу можна віднести: міцність та довговічність, стійкість до механічних пошкоджень, вологостійкість, багата палітра кольорів та фактур та пожежостійкість.

Метал

Металеві елементи сьогодні зустрічаються в кожному інтер'єрі. Це може бути - мідь, латунь, бронза, нержавіюча сталь. Такий матеріал зустрічається в змішувачів на кухні, у ванній кімнаті, на ніжках столів, крісел і диванів, світильників, полиць, декору, посуду тощо.

Мідь та золото часто використовують в світильниках, золото та срібло в змішувачах, раковинах, фарбований метал у чорному виконанні зараз найпопулярніший, використовується в найрізноманітніших виконаннях. [31]

Метали використовували ще з давніх часів. Прикладом використання металу є стілець фараона Тутанхамона. Для його обладнання використовували метали з срібла та золота. [32]

В Середньовіччі почало потужно розвиватись столярне мистецтво, як наслідок, розповсюджували дерев'яні меблі. Метал в такому випадку

використовували для скріплення або прикрашання. З таким підходом майстри працювали до 19 століття. В 19 ст. з’явилися машини за допомогою яких виготовляли предмети з металу, тому почали використовувати більш широко.[33]

На початку 20 ст. здійснився прогрес у виробництві з металевих меблів. В цей процес значний внесок зробили такі видатні особистості: О. Вагнер, К. Мозера, Ле Корбюзье, Марсель Брейер та ін. [34]

Метал потребує належного догляду, на ньому часто залишаються відбитки пальців та розводи, тому в проекті громадського типу застосовували даний матеріал в пофарбованому вигляді.

Зважаючи на те що, інтер’єр розробляється для підлітків, він має бути виконан переважно в натуральних матеріалах. Такий принцип наявний в виховному центрі.

Дерево являється екологічно чистим матеріалом. Головні його характеристики: унікальність, надійність, довговічність, естетичність, можливість виконання різних елементів. До недоліків можна віднести: велика вага, особливий догляд, висока вартість.

Окрім того, можна зауважити, те що, для виготовлення промислового виробу з деревини, необхідним процесом є вирубування лісів, що загрожує екології.

Нажаль, відходи деревини в процесі виробництва елементів декору, меблів є невід’ємною частиною процесу, що при утилізації також погано впливає на навколишнє середовище.

Дерево являється одним з перших матеріалів в виробництві меблів та з розвитком технологій поряд з предметами з натурального масиву дерева стали активно виготовляти матеріали, які тільки виглядають дерев’яними. Широкого розповсюдження набули плити з МДФ або ДСП це матеріали отримані шляхом склеювання дерев'яної стружки з одночасним

пресуванням[35]. Саме ці матеріали використовують в приміщенні. Розглянемо їх детальніше.

МДФ

Вперше плити МДФ були виготовлені в США, на заводі фірми "Allied Chemical Corporations Barret Division" у 1966 році. Тогочасна технологія базувалася ще на мокрому способі виробництва. В сімдесятих роках набуло розвитку виробництво вже сухим способом з річним виготовленням МДФ. [36]

Цей матеріал не вимагає особливого догляду, і деякі серії підходять навіть для вологих приміщень. Але в той же час він дорожчий, а до натурального дерева все ще не дотягує.

Меблі з МДФ чутливі до механічних пошкоджень. Проблема з фурнітурою і кріпленнями залишається все тією ж. А ще вони можуть деформуватися від тепла, якщо стоять біля радіатора або обігрівача. І навіть найкрасивіший МДФ все одно не зрівняється з природною текстурою.

Керамограніт

Це особливо міцний оздоблювальний матеріал. Його застосовували для внутрішнього облицювання стін та укладки підлог. [37]

До основних переваг цього матеріалу можна віднести:

Міцність та довговічність. Керамограніт піддається обробці із застосуванням вищого тиску. З цієї причини підвищується його міцність та збільшується термін служби порівняно із звичайною керамічною плиткою

Стійкість до механічних пошкоджень. Стійкий до подряпин та сколів, у нього висока ударна міцність та міцність на вигин

Вологостійкість. Оскільки вихідний склад практично позбавлений пір, то готовий матеріал не вбирає вологу, що дозволяє зберігати матеріал цілісним навіть у разі великих морозів.

Багата палітра кольорів та фактур. Асортимент дуже великий, можна вибрати будь-яке забарвлення та фактуру, імітацію дерева та каменю, шкіри та тканини, що дозволяє реалізовувати найсміливіші дизайнерські рішення для будь-якого інтер'єру.

Такж, пожежостійкий. Не горить і не підтримує горіння. [38]

Скло

Скло поділяється на три основні групи: до першої –групи відносяться всі вироби з простого скла,забарвлення якого пояснюється недостатньо чистою сировиною, тут зустрічається безліч відтінків зелених, синювато-зелених, жовтувато-зелених, жовто-коричневих тонів – всі так звані пляшкові тони; другу групу – складає скло дуже ніжних, часом майже невловимих відтінків різних кольорів, на кращих виробах видно, яких цікавих колористичних результатів досягли гутні склороби в процесі очищення скла від забруднень [39]; третя група – це спеціально забарвлене скло.

Важливу роль скла можна побачити в проектуванні та оформленні предметно-просторового середовища. Свою історію декорування цей матеріал почав із простих кольорових фігурок, перейшов у композиційний ряд мозаїки та вітражів, та перетворився у сучасні екрани смартфонів та кристалічні телевізори. [40]

Скляні вироби мають такі переваги: велика різноманітність кольорів, візуально збільшують простір, велика світлопропускна здатність, спокійно переносять підвищену вологість та температуру

Але також мають і недоліки: можуть бути пошкоджені при сильному ударі, уразливі до забруднень через марку поверхні, не найбюджетніше рішення. Тому, в центрі скляні вироби в цілях безпеки н використовують. Скло слугує в якості вікон, для забезпечення природного освітлення.

Висновки до ІІІ розділу.

Отже, оскільки одна з головних цілей дослідження полягає в тому, щоб запропонувати концептуальну модель для зазначення умов, які можуть покращити безпеку та результати лікування, то при розробці концепту було враховано конструктивні особливості, колірні теорії, бажані карти матеріалів та інше. Визначено й описано для використання ключові фактори, чинники та матеріали, а також загальні рекоменндіції. Проектна модель базується на правдоподібних і логічно послідових міркуваннях Дослідження про дану модель або теорію проектування, описані вище, забезпечують організовану основу для подальшого розвитку проекту та пояснення, чому конкретні особливості навколишнього середовища та рекомендації щодо дизайну, які обговорюються в розділах, очікувано вплине на результати в проектованих житлових одиницях.

Модель передбачає, що екологічні та психосоціальні стресори, які відчувають мешканці виправного центру, впливають на рівень агресивної поведінки, порушення правил тощо, якість результатів лікування/реабілітації. На основі десятиліть досліджень в психологія навколишнього середовища та інші галузі, теорія моделі або дизайну стверджує, що фізичне середовище житлових приміщень сильно і безпосередньо впливає на стрес мешканців. Погано спроектований заклад, який не корегує скупченість, є шумним та викликає інші стреси, неправильно спроектований с точки зору ергономіки та принципів базованості даного типу закладів, може посилити стрес під час ув'язнення та реабілітації, тим самим погіршуючи агресивну поведінка та роботу проти якості результатів лікування.

Завдяки зазначеним принципам та підбіркам матеріалів вище подібні ризики зведені до мінімуму.

РОЗДІЛ IV. УМЕБЛЮВАННЯ ТА ОБЛАДНАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ВИХОВНИХ ЦЕНТРІВ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ.

4.1 Функціональне, конструктивне, ергономічне та об'ємно-просторове рішення

Виховний центр для неповнолітніх – специфічна громадська будівля, в якій тимчасово перебувають засудженні неповнолітні.

При проектуванні громадських приміщень, необхідно враховувати певні принципи внутрішнього планування. Інтер'єр повинен відповідати функціональному призначенню.

Щоб зробити функціональний інтер'єр необхідно виявити для яких цілей розробляється дане приміщення.

Приміщення буде використовуватись засудженими підлітками, їх рідними та спеціальним персоналом. В центрі буде проводиться навчально-виховна робота.

Варто зауважити, що педагоги рекомендують організовувати індивідуальний навчальний процес для таких вихованців. Кращим рішенням являється поділ класів, на кілька груп за складністю. Так вдасться пришвидшити процес виховання. [57] Тому, варто розподілити приміщення на такі начальні кімнати: кабінети для індивідуальної робити, кімнати для роботи з родинами та класи для груп до 25 чоловік. Класи повинні бути призначенні для підлітків причетних до злочинів пов'язаних з крадіжкою, з вживанням наркотиків, або алкогольних напоїв, з нападами та побиттям.

При проектуванні центрів відвідувачі повинні розраховувати на професійне обслуговування у дбайливому та підтримуючому середовищі. Багато людей, які вступають у такі центри, мають історію травм, і середовище, що підтримує. Важливо враховувати, те що дозволить молодим людям почуватися як вдома, отримуючи при цьому доступ до

догляду та послуг, яких вони потребують. Зосередивши увагу на принципах проектування, можна сприяти реабілітації.

При об'ємно-просторових рішень важливим є враховувати протипожежні вимоги. Рішення повинні бути спрямовані на забезпечення безпеки при евакуації людей, планувальні рішення не повинні заважати гасіння пожежі та проведення пожежно-рятувальних робіт. Матеріали повинні бути використані не горючі, слабо горючі, або вогнезахисні. [56]

Розташувати меблі слід з урахуванням ергономіки. Приміщення має бути зручним, простір не бути захараченим. Одним з важливих аспектів є безпека. Для забезпечення більш безпечного інтер'єру варто обирати обладнання з згладженими кутами, а при проектуванні приміщення використовувати округлі форми. Матеріали повинні бути екологічно-чистими також для досягнення безпеки в приміщенні. [58]

Зонувати простір слід на службову, призначену тільки для персоналу частину та громадську.

Щоб підлітки краще сприймали середовище в інтер'єрі, в проекті використовуємо чіткі, зрозумілі, прості форми. Використовуємо арки, прямокутні та округлі форми в декорі та оздобленні, в більшості меблі прямокутної форми.

Завдяки оздобленню стін в світлих тонах, отримуємо нейтральне тло, на якому робимо композиційні та кольорові акценти.

В приміщенні, що мають педагогічне значення меблі використовуємо міцні, надійні, безпечні, гнучкі, які легко пересувати. В кімнаті головний акцент робимо на навчальних елементах.

Просторове розміщення процесу «відпочинку» та «очікування» є важливим в громадському приміщенні, тому організовуємо їх. В таких умовних зонах розташовуємо компоненти природного довкілля. Це буде слугувати спокійній атмосфері, адже природа завжди має позитивний

прояв на психічний стан людей, такі деталі не аби як важливі в реабілітаційних або оздоровчих центрах.

Також важливим об'єктом являється акустичне середовище в приміщенні. Воно неодмінно впливає на здоров'я, інтелект, настрій, працездатність, тощо. [41]

Крейтан В. Г. у своїй книзі «Забезпечення звукоізоляції при конструюванні житлових будівель» розглядає питання звукоізоляції в комплексному процесі конструювання житлових будівель. [42] У книзі надані практичні рекомендації для інженерів-будівельників, архітекторів та проектувальників з вибору характеристик конструкцій і матеріалів, що забезпечують необхідну звукоізоляцію.

У роботі Осипова Л. Г., Бобилєва Л. Г. «Звукоізоляція і звукопоглинання» розглянуто конкретні заходи щодо захисту від шуму і вібрації засобами будівельної акустики: звукоізоляцією і звукопоглинанням, шляхи їх поліпшення і посилення, практичні методи розрахунку їх ефективності [43]

Існують різноманітні акустичні системи у дизайні сучасних інтер'єрів:

• звукопоглинальні акустичні системи (крім головної функції):

а) використовуються для зонування простору;

б) можуть бути декором стін, стелі та огороджувальних конструкцій;

• звукорозсіювальні акустичні системи (крім головної функції) є декором стін, стелі;

• звукоізолюючі акустичні системи (крім головної функції)

а) допомагають зонувати простір;

б) використовуються як декор стін, стелі. [44]

Окрім, того у виправних колоній для неповнолітніх може бути шумно. Використовуючи звукопоглинальні матеріали на стінах, можна

запобігти поширенню шуму та перешкоджанню спілкуванню. Тоді ув'язнені та персонал можуть чітко чути інструкції.

Тому, такі акустичні системи варто застосовувати в громадських приміщеннях.

Аби забезпечити вдалі умови перебування, слід розглянути особливості проектування для відповідних особистостей.

Особистість формується з дитинства, продовжує розвиватись в підлітковому віці, але психічний стан становиться більш вразливим до асоціальної поведінки. Саме в цей період виникають «шок-протести» [45]

Л.С. Вигодський дає слушне визначення особистості: особистість- це те, чим людина стає для самої себе з людини в собі, через те, ким вона стає для інших. [46]

Стиль оформлення також являється важливою складовою, будь-якого архітектурного проекту. Загалом стилів налічуються доволі багато. Наразі актуальним є використання гармонійне змішування декількох стилів. В проекті за основу обираємо такі напрямки як джапанді, та контемпорарі.

Інтер’єри в стилі контемпоррі часто поєднують мінімалізм та бруталізм. [16]Кольорова гама цього стилю – чорний, білий, сірий, бежевий, коричневий. Такі кольори чудово являються основою для яскравих акцентів. [17]

Рис 4.1 Сучасний інтер’єр в стилі контемпорарі

Сутність стилю проста: важливо виконати практичний та затишний інтер’єр, в якому елементи чудово доповнюють один одного, а деякий декор може з’явитися зовсім неочікувано та спонтанно. [18]

Такий стиль було обрано через яскраві акценти і неочікуваність, що полюбляють підлітки.

Джапанді з-поміж інших дизайнів особливо вирізняється нейтральною палітрою кольорів, відсутністю «важких» меблів та елементів декору, а також використанням натуральних матеріалів.

Основу будь-якого оздоблення у стилі джапанді складає поєднання білого, сірого та бежевого кольорів. Вони якнайкраще підходять для створення відчуття наближеності на природи та фону для меблів темно-зеленого, теракотового та коричневих кольорів. [19]

Рис 4.2 Сучасний інтер’єр в стилі джапанді

Даний стиль було обрано через простоту форм, спокійну кольорову гаму. Світлі коліри в інтер’єрі візуально збільшує простір. Меблі та деталі на фоні ненасиченого кольору сприймаються м’яко, викликать стан спокою, розслаблення. Темні ж відповідно контрастують, яскраві - чітко виділяються, привертають до себе увагу. Холодні кольори стін оптично збільшують приміщення, згладжують кути. Таке приміщення створює відчуття прохолоди, глибини та тиші, викликає відчуття спокою та розслабленості. Теплі - створюють відчуття тепла та радості. Такий інтер’єр ніби реабілітує своєю атмосферою. Кожна деталь знаходиться на своєму місці, не викликає дратівливості, що є актуальним в розробці даного об’єкту.

4.2Деталі та вузли.

Кожний елемент в проекті має власне визначене місце в інтер'єрі центру, яке зумовлене загальним варіантом планування.

Раціональне зонування простору, використання простих меблів та ретельно продумане розміщення є не аби яким важливим аспектом. Адже, саме такі прийоми здатні позитивно вплинути на адапційно-виховний процес.

Умеблювання в інтер'єрі виконано в єдиному стилістичному вирішенні.

За концепцією меблі та обладнання простої форми. Умеблювання доповнює загальне композиційне та стилістичне рішення виховного центру для неповнолітніх злочинців.

Спроектована кабіна – це місце для спілкування з психологом. Вихованець знаходячись в такому затишному місці відчуватиме себе в безпеці, зможе швидше піти на контакт з вихователем.

Оздоблення інтер’єру має включати природні елементи, було використано текстуру дерева. Також використані світлі кольори, яке створюють атмосферу спокою, зелені зони розташовуються там, де це можливо.

Рис 4.3 Аксометричне зображення розробленого за індивідуальним проектом елементу умеблювання

Обладнання виконано простої форми, прямокутної або круглої, кути переважно заокруглені.

При розробці умеблювання не можливо виділити тільки естетичні показники, у промисловому дизайні також важливе функціональне призначення.

Було використано матеріали, без шкоди для здоров’я особи, загальні розміри, відповідають ергономічним вимогам, використані матеріали з довговічним терміном експлуатації;

Кріплення всіх деталей відбувається завдяки використанню саморізів по металу та дереву 3.5х20 мм.

При створенні виробу використано міцний, більш екологічний і відносно не дорогий матеріал, а саме МДФ. Також елемент має ніжки з металу, що являється міцним і довговічним матеріалом.

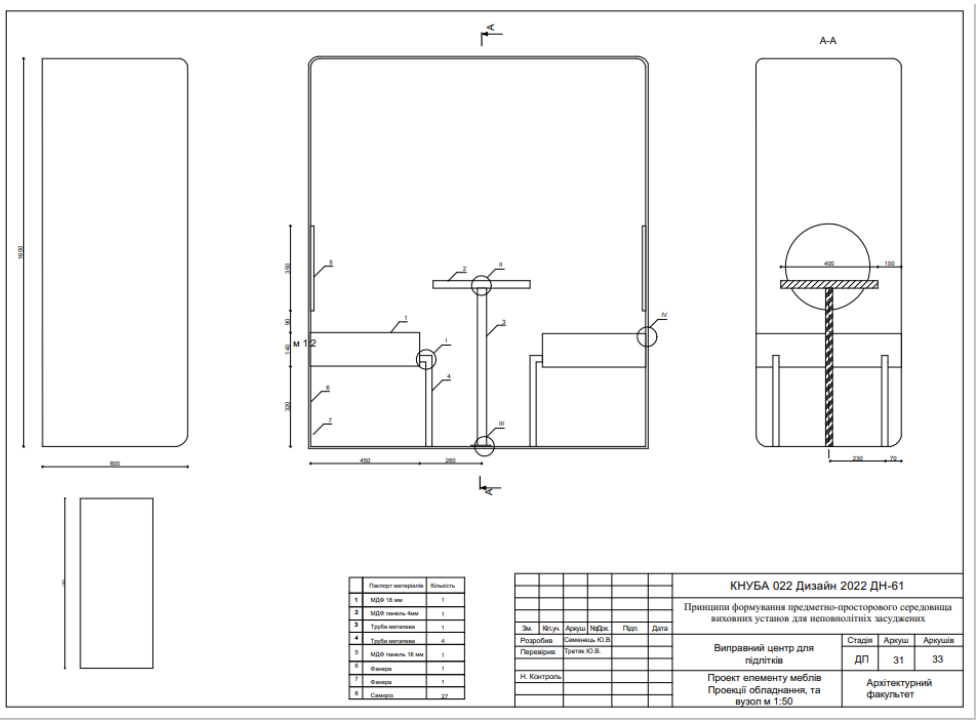

Рис 4.4 Проект елементів меблів центру для неповнолітніх злочинців

Висновок до IV розділу

При проектуванні було враховані вікові особливості засуджених.

Організовано внутрішнє-просторове середовище з урахуванням функцій кримінально-виконавчої служби. Вирішення функціонально-планувальної та композиційно-образної організації приміщень центрів соціальної реабілітації створюють необхідні умови з психологічно-позитивним сприйняттям середовища.

Задля забезпечення комфортних умов, простір повинен бути комфортним, естетичним та затишним, що і вийшло досягти в проєктуванні. Крім того, інтер'єр є безпечним при експлуатації, захищє як вихованців, так і персонал.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Неповнолітні засуджені – це вразлива частина населення країни, яка потребує захисту, допомоги та підтримки з боку державних органів і суспільства.

У даній роботі пропонується послідовна та підтверджена концепційна модель проектування закладу для утримання неповнолітніх та задля покращення результатів лікування, перевиховання, утримання та психологічної підтримки. Запропонована модель дизайну має на меті використати той фактор, що стрес і агресивну поведінку можна зменшити і якість результатів лікування/реабілітації можна покращити у випадку, якщо місце для утримання неповнолітніх розроблено з використанням обґрунтованих факторів впливу середовища, які зменшують стресори - такі як скупченість і шум, відсутність приватного простору, недостатня комунікація та інше.

Заявлені чинники та вимоги формування виправних центрів для підлітків: безпека; приватність; відкритість простору; низька соціальна щільність; зниження екологічного стресу; зниження стресу шляхом природного відволікання.

Виявлена керованість такими принципами, як принцип відкритості простору, принцип безпечності середовища, принцип гнучкості та адаптивності, принцип образної та функціональної відповідності.

Також враховані принципи та особливості побудови інтер’єру саме для неповнолітніх осіб.

Процес реінтеграції неповнолітніх правопорушників у суспільство з виправних колоній є так само важливим, як і процес реабілітації. Якщо процес реабілітації не буде проведений належним чином, буде досить важко контролювати показники повторно засуджених/рецидивів.

Отже, виправні методи повинні відповідати певним атрибутам, пов’язаним з процесом реабілітації, одним з ключових аспектів яких є забудоване середовище виправних установ. Люди за своєю природою мають незаперечний зв’язок із навколишнім середовищем через фізичні, розумові, емоційні та духовні засоби. Саме цей зв’язок допомагає підтримувати рівновагу всередині нас. Здебільшого, на відміну від дорослих, неповнолітні злочинці вчиняють злочини без їхньої згоди. Важливо, щоб це розуміли, і їм приділяли необхідну особливу увагу в процесі реабілітації. На етапі прийому до виправних закладів ці молоді люди, швидше за все, перебувають у дуже слабкому психічному стані, з потребою захисту, самооцінки, свободи та отримання відчуття приналежності до суспільства, коли їх знову вводять. Це вимагає вдосконалення навичок міжособистісного та внутрішньоособистісного спілкування перед виходом із виправної установи, щоб уникнути повторного засудження/рецидиву. Процес реабілітації, на який вплинули архітектурні атрибути, які слідували в цьому дослідженні, полягав у розумінні рівня освітлення, використання кольорів, огородження простору, відносин зовнішнього та внутрішнього, рівня конфіденційності, архітектурного характеру простору та семіотики, що призведе до належної реінтеграції до суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.Ірина Христич, аспірант кафедри кримінального права та кримінології Університету державної фіскальної служби України ГЕНЕЗИС ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

2. Пихтіна Н. П. Профілактика та соціально-педагогічна робота з дітьми девіантної поведінки : [навч.-метод. посіб.] /Н. П. Пихтіна, Р. Г. Новгородський. – Ніжин : Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя, 2007. – 239 с.

3.Антонян Ю. М. Личность преступника / Ю. М. Антонян, В. Н. Кудрявцев, В. Е. Эминов. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2004. – 366 с

4. https://www.bbc.com/ukrainian/features-russian-44083238

5.https://www.dw.com/uk/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D1%

6.https://www.unicef.org/ukraine/media/

7. СОЛОДОВНІКОВА Х.К. ПРАВО НА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЮ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ

8. Кібиш А.І. Ресоціалізація неповнолітніх засуджених та її особливості в країнах Східної Європи

9. Черниш М.О. Ресоціалізація засуджених неповнолітніх: досвід зарубіжних країн. Правова система: теорія і практика. № 3, 2014

10. Стаднік В.В. Виконання покарання у вигляді позбавлення волі щодо неповнолітніх. Дис. канд. юрид. наук. Львів, 2017. 262 с

11. Артеменко І.І. Ювенальна юстиція в Японії. Порівняльно-аналітичне право. № 4, 2015.

12.ДИЗАЙН АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА О. В. Мер’є ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СЕРЕДОВИЩНОГО ПРОСТОРУ В ТЕОРІЇ ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

13. О. П. Олійник, Л. Р. Гнатюк, В. Г. Чернявський ОСНОВИ ДИЗАЙНУ ІНТЕР’ЄРУ

14.Діалектика точного і неточного в сучасному науковому па- знанні. Матеріали "круглого стала" Питання філософії, 1988. №12.

15В. М. Муніпов В. П. Зінченко. ЕРГОНОМІКА: людиноорієнтованого проектування техніки, програмних засобів і середовища, 2001

16. Чистякова С. Б. Охрана окружающей среды. М.: Стройиздат, 1988. 272с.

17. Зиміна С.Б. Стилі інтер'єру: навч. посіб. / С.Б.Зиміна. – К.: Довіра, 2018. – 360 с.

18. https://legko.com/blog/p/kontemporari-v-interiere

19. https://mebli-bristol.com.ua/blog/post/stil-djapandi-v-interiere.html

20.https://kmdesignlab.com/bilyj-kolir-v-inter-yeri-yak-i-z-chym-poyednuvaty/

21. https://grf.lviv.ua/vplyv-koloru-v-interyeri-na-zdorovya-ta-nastrij-lyudyny

22. http://studio29.com.ua/shkola-dyzajnu/nejtralni-kolory-v-interjeri/

23.https://ukrpublic.com/budivnytstvo-ta-remont/chornij-kolir-v-inter-eri.html

24.http://montagnik.com/remont/2853-chervony-kolir-v-intereri.html

25.https://www.triora.ua/temni-stini-v-interyeri-koli-tse-dobre/

26.https://ledmir.com.ua/ua/articles/svetovoj_dizajn_chto_eto_kakim_byvaet_osve27.shchenie_kak_podobrat_istochnik_sveta_i_sdelat_prostranstvo_komfortnym

28 https:// istochnik_sveta_i_sdelat_prostranstvo_komfortnym

29.https://www.light-group.com.ua/about/novyny/shcho-take-kolorova-temperatura-svitlodiodnykh-lamp

30.http://budivnik.in.ua/osvitlennya-kimnat-osnovni-pryntsypy-rozrahunku.html

31. .https://xatynka-mrii.info/aktualni-materialy-2020-v-dyzajni-interieriv

32. Кес Д. Стилі меблів / Д. Кес – Академія наук Угорщини, 1981 – 272 с.

33.Металічні меблі. Від праобразів до наших днів. – 2015

34. Металічні меблі з гнутих трубок.

35. http://retro-mebli.com/articles/istoriya-derevyanix-mebliv/

36.http://www.lak-jak.com.ua/news/mdf-mynule-suchasnist-maybutnye-newsid=12/

37. https://simplehomestore.com/yak-pravylno-poyednaty-materialy-v-dyzajni-interyeru-bezprograshni-kombinacziyi/

38. https://www.isolux.ru/articles/index/view/id/33/

39. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук Чугай, М. Є. Станкевич, – Львів, 1992.

40.Лукашук Богдан Юрійович ФУНКЦІОНАЛ СКЛА В СУЧАСНОМУ ОФОРМЛЕННІ ПРЕДМЕТНОГО СЕРЕДОВИЩА

41.Гнутик А. Його величність звук

42.Крейтан В. Г. Забезпечення звукоізоляції при конструюванні житлових будівель./ В. Г. Крейтан. — М. : Стройиздат, 1980. — 173 с.

43. Осипов Л. Г., Бобилев В. Н. Звукоізоляція та звукопоглинання. / Л. Г. Осипов, В. Н. Бобилєв, Л. А. Борисов. — М. : АСТ., 2004. — 450 с.

44. Кривуц С. В. Хохлова Н. М. ЗАСОБИ ВИКОРИСТАННЯ АКУСТИЧНИХ СИСТЕМ У ДИЗАЙНІ ОФІСНИХ ПРИМІЩЕНЬ

45. Константиновна Лариса Миколаївна. Вплив молодіжних субкультур на формування особистості в підлітковому віці

46. Виготський Л.С. Збірник оповідань: В 6-ти т.; Т.4. - М.: Педагогіка, 1984. - с. 244-268

47. Соціологія молоді: навчально-методичний посібник для курсантів денної форми навчання. М.М. Підлісний. – Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019.

48.Психологія розвитку та вікова психологія:навч.-посібн. комплекс для профілю. Психологія. Агентство по навчанню, Психол. фак., Каф. заг. Психології та психол. розвитку; авт. О. В. Шапатіна, Е. А. Павлова. - Юніверс груп, 2007.

49. Бевз Оксана. Лялькотерапія як засіб особистісного розвитку школярів

50.Король А.В. Дистанційно-інтерактивні форми взаємодії логопеда з педагогами та батьками як умова підвищення результативності корекційно-розвиткового процесу 2018. – № 5.2 (57.2), травень. – С. 54-

52Вардзелашвили И., Цели наказания, Тбилиси, 2016, с. 84.

53. The Psychological Impact of Color and Light in Interior Design on Teenagers Anushka Shorewala1 and Andrew Ardito#

54 ПРИЙОМИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ ДИТЯЧОГО ПРОСТОРУ НА ОСНОВІ ВИЗНАЧЕНИХ КРИТЕРІЇВ. Швець Л.М., Єрмоленко А. , Варавіна В.

55Швець Л.М. Дитячий центр ХНУМГ ім. О.М. Бекетова в дизайнпроектах студентів-архітекторів. / Л.М. Швець // Гендерна політика міст: історія і сучасність: матеріали IV міжнар.наук.-практ. Конфер., Харків 6-7 жовтня 2015р. / [редкол.: Н.В. Бібік, Г.Г. Фесенко, З.О. Першай та інші]; Харків. Нац. Ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Хаків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – Вип.5 – с. 323-325.

56 https://ppt-online.org/109620

57 Фицула М.Н. Теорія і практика перевиховання неповнолітніх засуджених в виховних-трудових колоніях. Авт. дисс. д-ра пед. наук. К.,1991. – 42 с.

58. Олійник О. П. О 542 Основи дизайну інтер’єру : навч. посіб. / О. П. Олійник, Л. Р. Гнатюк, В. Г. Чернявський. — К. : НАУ, 2011. — 228 с. : іл. ISBN 978-966-598-711-6

59 https://artinterior.ua/ergonomika-inter-yeru/

60 Косенко Д.Ю., Мезенцева О.І. Предметно-просторова складова освітнього середовища: досвід вальдорфської школи // Сборник научных трудов SWorld. Материалы … конференции «Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании’2012». – Выпуск 4. Том 25. – Одесса: КУПРИЕНКО, 2012 – С. 60–68.

61Геометрія в мистецтві та архітектурі. URL: http://proektgeometriy.blogspot.com/p/blog-page.html?m=1 (дата звернення: 16.03.2020).

62. Гнатюк Л. Р., Кучеренко Ю. Е. Особливості формотворення середовища навчальних закладів / Л. Р. Гнатюк, Ю. Е Кучеренко // Сучасні проблеми науки: тези доповідей XVII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів. – К.: НАУ, 2016.– 5 с.

63 https://homepic.com.ua/art/326

Список використаних джерел (картинки)

1.1https://www.google.com/url?sa=i&url=

1.2https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Foren.aif.ru%2Fsocie

1.3https://www.ukrgasbank.com/ru/news/10985denis_chernyshov_v_voprosah_kreditovaniya_agrariev_ukrgazbank_vsegda_nahodit_s_nimi_kompromiss

1.4https://www.ukrgasbank.com/ru/news/10985denis_chernyshov_v_voprosah_kreditovaniya_agrariev_ukrgazbank_vsegda_nahodit_s_nimi_kompromiss

1.5 https://publicbudget.kz/ru/organ/view/25137

1.6https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fsocnews.by%2Factivi

3.1 https://www.facebook.com/solomaprobation/photos/pb.100068097102247.-2207520000./1191416654574841/?type=3

3.2 https://lomanini.com/articles/trendy-color-in-the-interior/

3.3https://mebli-bristol.com.ua/blog/post/stil-djapandi-v-interiere.html

3.4 https://legko.com/blog/p/kontemporari-v-interiere

Anti-Plagiarism v-15.257

Максимальний збіг з одним документом 1,0%

Словники перевірки: en_US, ru_RU, ua_UA **Помилок в документах: 9 %**

ID: 109749 Назва: Принципи формування предметно-просторового середовища виховних установ для неповнолітніх засуджених) Додано в БД: 2022-12-14 Автори: Семенець Юлія Валеріївна Керівники: Третяк Ю.В.	Документ		Сумарний збіг по Базі Данних	
	Символи	Лексеми	Символи	Лексеми
		772		

Принципи формування предметно-просторового середовища виховних установ для неповнолітніх засуджених

Юлія Семенець, студентка гр. ДН-61. Юлія Третяк, проф., д.арх, зав. кафедри дизайну; Денис Адамович, викладач.
Київський національний університет будівництва та архітектури
м. Київ, Україна

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто актуальні проблеми реорганізації пенітенціарної системи в Україні. Одним зі шляхів подолання зростання злочинності неповнолітніх є удосконалення концепції перевиховання і ресоціалізації, організація належних умов для засуджених підлітків, гуманне ставлення до правопорушника з урахуванням вікових потреб. Саме ці заходи сприятимуть ресоціалізації засуджених, їх прагненню повернутись до суспільства, втілювати в життя свої мрії.

Ключові слова: предметно-просторове середовище, дизайн інтер'єру, пенітенціарна система, виправні установи, пенітенціарна субкультура, ресоціалізація, навчання засуджених, соціально-виховна робота, колір в інтер'єрі.

1. ВСТУП

Сучасні світові тенденції у виправній сфері спрямовані на гуманізацію процесу виконання покарання. Особливу увагу приділяють підліткам, які мають проблеми з законом. За розповсюдженою програмою засуджених підлітків, які не становлять значної загрози суспільству, направляють до виховних центрів. Виховання базується на відвідуванні спеціальної установи замість тримання особи в колонії. Міжнародний досвід довів ефективність такого способу.

Останнім часом стратегія розвитку Державної кримінально-виконавчої служби України направлена на реформування пенітенціарної системи відповідно до Європейських стандартів. Наявна пенітенціарна система перебуває лише на початкових етапах змінювання до відповідних стандартів.

2. ПРОБЛЕМАТИКА

Протягом XX-XI ст. злочинність стала однією з найбільших проблем в усіх країнах світу.

В Україні в спадок від радянського союзу залишився занедбаний соціально-економічний та фізичний стан переповнених колоній. Стає актуальним впровадження нової виправної системи міжнародного рівня, впровадження нових форм архітектурного середовища виправних закладів.

Вітчизняна пенітенціарна система базувалась на покаранні ув'язнених у вигляді позбавлення волі. Відмінністю європейської системи виступає ресоціалізація в'язнів.

У першу чергу ставиться завдання по гуманізації процесу виконання покарань щодо неповнолітніх. Також, окрім забезпечення гуманного ставлення, необхідно враховувати вікові особливості засуджених.

3. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Дитяча злочинність є міжнародним питанням, якому приділяють значну увагу в усьому світі. Головну роль у вирішенні даної проблеми відіграє ООН. Згідно статті 37 Конвенції про права дитини 1989 року, покарання не повинні принижувати гідність особи, до дітей повинно бути гуманне ставлення та арешт використовується як крайній захід [1].

Людина в перехідному віці стає більш вразливою до негативного соціального впливу. Як показує практика, діти які мають проблеми з законом, в основному з бідних родин, не мають достатнього батьківського піклування, зловживають наркотичні речовини або алкоголь, мали жорстке ставлення відносно себе.

Виходячи із зазначеного, держава має забезпечити необхідною допомогою для повернення у суспільство законослухняних громадянин.

За радянські часи постійна невизначеність подальшого розвитку системи соціального перевиховання дітей та відсутність повноцінного фінансування відповідних закладів сформували утопічну ситуацію щодо розвитку дизайну інтер'єру існуючих виховних установ. Морально та фізично застарілі заклади не відповідають санітарно-гігієнічним та психологічним умовам. З'являється необхідність у модернізації таких установ.

Лише в 2008 році Департамент виконання покарань почав активно працювати над програмою реформування Державної-виконавчої служби України. Спираючись на позитивний світовий досвід ухвалив нову концепцію, на основі якої необхідно створювати установи нового типу [2].

У вересні 2017 році Уряд впроваджує нову концепцію реформування (розвитку) пенітенціарної системи України. Запозичений досвід заходу, за принципом якого покарання виконується без позбавлення волі, показує високу ефективність, на відміну від ув'язнення. За старою програмою за умови позбавлення волі часто погіршуються і пригнічуються стан і ментальне здоров'я вихованців. Таким чином, за новою концепцією подальший розвиток пенітенціарної системи України спрямований на гуманізацію кримінального-виконавчого механізму. Документом, зокрема, передбачено удосконалення законодавства.

З метою забезпечення безпеки суспільства шляхом виправлення засуджених, запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень утворено службу пробації.

Пробація – це новий вид суспільних відносин, який за мету ставить не кару та ізоляцію від суспільства, а, навпаки, максимальне залучення всіх без винятку громадян до збереження людини від негативного впливу злочинного середовища, надання допомоги задля набуття повноправного членства в суспільстві.

На основі особливостей функціонування служби пробації, є необхідність у формуванні нових відповідних закладів, одним з яких стає реабілітаційний центр.

Центр соціальної реабілітації - це об'єкт тимчасового перебування, котрий має призначення для проходження виховного процесу засуджених, повнолітніх та неповнолітніх. Такі центри спрямовані на створені умов психологічної та соціальної підтримки.

Отже, завданням на проектування виступає формування предметно-просторового середовища виховних установ для неповнолітніх засуджених. Метою є організація внутрішньо-просторового середовища з урахуванням функцій кримінально-виконавчої служби.

Головна ідея в юридичних та педагогічних діячів науки полягає у ствердженні, що пенітенціарні заклади для неповнолітніх повинні мати не карний, а перевиховний характер, з елементами примусу [3]. Таку ідею варто підтримати в проектному вирішенні.

Вирішення функціонально-планувальної та композиційно-образної організації приміщень центрів соціальної реабілітації має за мету створювати необхідні умови з психологічно-позитивним сприйняттям середовища.

Інтер'єри виховних і реадаптаційних центрів рекомендується виконувати у простих, але виразних формах. В композиційних рішеннях необхідно гармонійно пов'язати елементи простору між собою в єдине ціле. Задля забезпечення комфортних умов, простір повинен бути комфортним, естетичним та затишним. Крім того, інтер'єр повинен бути безпечним при експлуатації, захищати як вихованців, так і персонал.

В проекті варто виділити зони для лялькових постанов, проведення занять скульптурою або малюванням, у якості арт-терапії. Також в інтер'єрах виправних закладів невід'ємною частиною виступає використання кольору. Колір може як негативно, так і позитивно впливати на людину. Він спроможний впливати на настрій людини та стан її здоров'я, викликати у неї різні емоційні стани.

Колір, у найбільш загальному розумінні, є певним забарвленням якогось об'єкта. Людина, як виявили дослідження, завжди фізіологічно реагує на забарвлення стін, тканини штор, меблів і тому подібного. Наприклад, перебування у кімнаті, пофарбованої у червоний колір, спричиняє посилення кровообігу, підвищення артеріального тиску, активізацію гормональної системи, збудження нервової системи. Зворотне реагування має місце у випадку знаходження в помешканні з синім колоритом інтер'єру. Обумовлюється це тим, що, з фізіологічної точки зору, колір є відчуттям, яке виникає у людини внаслідок взаємодії її організму зі світловим потоком. Тому використання природних кольорів буде доречним у середовищі для людей зі складним психологічним станом, яким відрізняються засуджені.

Оздоблення інтер'єру має включати картини з природою, дерево світлих кольорів, яке створює атмосферу спокою, зелені зони розташовуються там, де це можливо.

При проектуванні середовища для виправлення неповнолітніх злочинців є необхідність приділити належну увагу нормативним вимогам, таким як: пожежна безпека, ергономіка простору. Важливим є враховувати той факт, що серед вихованців можуть бути люди, які пересуваються на кріслах-колясках.

Варто пам'ятати про здоров'я, тож використання переважно екологічних якісних матеріалів здійснить важливу роль в проектуванні.

4. ВИСНОВОКИ

Виправлення та ресоціалізація неповнолітніх засуджених на сучасному етапі є пріоритетним завданням, яке стоїть не лише перед нашою державою, але й перед провідними країнами світу.

Виходячи з досвіду деяких зарубіжних країн у питанні виправлення та ресоціалізації засуджених неповнолітніх, можна сказати, що кримінально-виконавча система України повинна переймати провідний досвід у регулюванні цього питання, запроваджувати нові методи та способи задля успішного здійснення основної мети – виправлення та ресоціалізації засуджених неповнолітніх у повноцінному архітектурному середовищі, в комфортних інтер'єрах.

Наразі можемо спостерігати перші кроки в цьому напрямку, які показують позитивні результати.

За нормативною базою приділяємо увагу якості середовища в будівлі, безпеці експлуатації, пожежній безпеці, ергономічним та естетичним вимогам, особливостям різних соціальних груп та їхнім потребам.

Таким чином, можна стверджувати, що проектування предметно-просторового середовища виправної установи для підлітків, які мають проблеми з законом, має бути спрямованим на гуманізацію середовища, іншими словами відповідати сучасним тенденціям в соціології, педагогіці, психології, архітектурі та дизайні.

Список літератури

[1] Стаття 37 Конвенція ООН «Про права дитини» від 20.11.1989

[2] Третяк Ю. В. Виправні та адаптаційні центри для підлітків (архітектура і функціонування) [Передмова Павлової Є. Б.]. – Видавець Надтока О. Ф., 2008. – 120 с.; іл.

[3] Фіцула М.М. Теорія і практика перевиховання неповнолітніх засуджених в виховних-трудових колоніях. Авт. дисс. д-ра пед. наук. К.,1991. – 42 с.

---

[1] *Робота виконана під керівництвом д.арх., проф. Третяк Ю.В., викладача Адамовича Д.Р.*